

'Wensen van onze mensen'

Het CJG in Teylingen

Colofon

Uitgever: JSO expertisecentrum voor jeugd, samenleving en opvoeding
Tekst: Marjan Möhle, Paulien van Katwijk, Rieneke de Groot
Datum uitgave: maart 2010
Bezoekadres: JSO expertisecentrum voor jeugd, samenleving en opvoeding
Nieuwe Gouwe Westzijde 1, 2802 AN Gouda
Postbus 540, 2800 AM Gouda
T 0182 547888
F 0182 547889
E info@jso.nl
www.jso.nl

Voorwoord

Een Centrum voor Jeugd en Gezin: het Ministerie voor Jeugd en Gezin heeft elke gemeente de opdracht gegeven om in 2011 een Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) gerealiseerd te hebben. Dit moet een laagdrempelig en herkenbaar punt in de buurt zijn waar álle ouders, jeugdigen en kinderen terecht kunnen met alle mogelijke vragen over opvoeden en opgroeien.

Ook in de gemeente Teylingen moet er zo'n punt komen. Maar op welke manier willen ouders en jongeren in Teylingen ondersteund worden bij het opvoeden en opgroeien? En wat betekent laagdrempelig en herkenbaar wanneer de gemeente uit drie kernen bestaat?

In opdracht van de gemeente Teylingen is JSO in gesprek gegaan met 50 ouders en 25 jongeren over hun ideale CJG. Met een maximale inzet van organisaties en verenigingen, ouders, vrijwilligers, professionals, en gemeente Teylingen, is het gelukt om in korte tijd, tijdens feestdagen en winterse perikelen, 22 inspirerende groepsinterviews te organiseren. Hierbij willen we iedereen die aan dit succes heeft bijgedragen hartelijk bedanken!

Marjan Möhle, Paulien van Katwijk en Rieneke de Groot

JSO expertisecentrum voor jeugd, samenleving en opvoeding

Gouda, maart 2010

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1. Leeswijzer	7
Hoofdstuk 2. Samenvatting	9
2.1 Algemeen	9
2.2 Ouders	9
2.3 Jongeren	10
Hoofdstuk 3. Opzet van het onderzoek.....	11
3.1 Onderzoekperiode	11
3.2 Onderzoeksvragen	11
3.3 Methode.....	12
3.4 Werving	13
Hoofdstuk 4. Participanten	15
4.1 Ouders	15
4.2 Jongeren	15
Hoofdstuk 5. Korte basisanalyse	17
5.1 Bevolkingssamenstelling.....	17
5.2 Risico- en beschermende factoren	17
5.2.1 Teylingen algemeen	18
5.2.2 Sassenheim	18
5.2.3 Voorhout	19
5.2.4 Warmond	19
5.3 Aanbevelingen	19
Hoofdstuk 6. Interviews ouders.....	21
6.1 Inleiding.....	21
6.2 De ouders.....	21
6.3 Opvoedondersteuning	21
6.4 Het Centrum voor Jeugd en Gezin	24
6.4.1 Vorm van het aanbod	24
6.4.2 Website.....	25
6.4.3 Telefonische bereikbaarheid	26
6.4.4 Inlooppunt.....	26
6.4.5 Computerzuil	26
6.4.6 Het CJG als vanzelfsprekende plek	27
6.4.7 Openingstijden	27
6.4.8 Maximale reistijd	27
6.4.9 Sfeer en uitstraling	28
6.5 Welke kern?.....	29
6.5.1 Reacties per kern	29
6.5.2 Warmond	29
6.5.3 Sassenheim	30
6.5.4 Voorhout	30

6.6	Geschikte locaties	30
6.6.1	Postkantoor in Sassenheim.....	30
6.6.2	De Schutse/Sassembourg in Sassenheim.....	31
6.6.3	Bernardus in Sassenheim	31
6.6.4	De meest gekozen locatie per kern	31
6.6.5	Eigen suggesties.....	31
6.7	Conclusie interviews ouders.....	32
6.7.1	Opvoedondersteuning	32
6.7.2	Het CJG	32
6.7.3	Betrokkenheid.....	33
Hoofdstuk 7. Interviews jongeren		35
7.1	Inleiding.....	35
7.2	De jongeren	35
7.3	Opgroeiondersteuning	35
7.3.1	Informatie en advies	35
7.3.2	De juiste extra hulp	36
7.3.3	Jongerenwebsite	37
7.4	Het Centrum voor Jeugd en Gezin	38
7.4.1	Vorm van het aanbod	38
7.4.2	Vanzelfsprekendheid.....	39
7.4.3	Geschikte locatie	40
7.4.4	Geschikte kern	41
7.4.5	Barrières ten aanzien van het CJG	43
7.5	Conclusie interviews jongeren	43
7.5.1	Opgroeiondersteuning	43
7.5.2	Het CJG	43
7.5.3	Betrokkenheid.....	44
Hoofdstuk 8. Algemene conclusie en aanbevelingen		45
8.1	Algemeen	45
8.1.1	Positieve betrokkenheid	45
8.1.2	Doorlopend aanbod in de basisschoolleeftijd.....	45
8.1.3	Aanbod	45
8.1.4	Meer bekendheid geven aan het aanbod via website.....	46
8.1.5	Eigen kern herkenbaar op website	46
8.1.6	Centraal punt in Sassenheim, inlooppunten per kern?	46
8.2	Ouders.....	47
8.2.1	Informele netwerken	47
8.3	Jongeren	47
Bijlagen		
	Bijlage 1: Organisaties die hebben meegewerkt	49
	Bijlage 2: Basisinventarisatie van gegevens	51
	Bijlage 3: Gespreksleidraad	61

Hoofdstuk 1. Leeswijzer

Dit rapport bevat de uitkomsten van het onderzoek naar wensen en verwachtingen van ouders en jongeren met betrekking tot opvoed- en opgroeiondersteuning en de vanzelfsprekendheid om gebruik te maken van een Centrum voor Jeugd en Gezin. In hoofdstuk 3 wordt de opzet van het onderzoek beschreven. In hoofdstuk 4 wordt vervolgens een beschrijving gegeven van de deelnemers aan het onderzoek (participanten). Hoofdstuk 5 geeft in vogelvlucht enkele relevante kenmerken van de ouders en jongeren in de gemeente Teylingen. Hoofdstuk 6 beschrijft de uitkomsten van de interviews met ouders. In hoofdstuk 7 komen de jongeren vervolgens aan het woord. In hoofdstuk 8 worden de uitkomsten van de interviews samengevat en wordt een aanzet gegeven voor de conclusies voor de te ontwikkelen scenario's.

Hoofdstuk 2. Samenvatting

In 2011 moet er in de gemeente Teylingen een Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) zijn: een laagdrempelig en herkenbaar punt in de buurt zijn waar álle ouders, jeugdigen en kinderen terecht kunnen met alle mogelijke vragen over opvoeden en opgroeien.

Ter voorbereiding op het ontwikkelen van scenario's voor het CJG heeft de gemeente Teylingen JSO de opdracht geven om wensen en verwachtingen van ouders en jongeren bij de komst van het CJG te inventariseren. Hierbij wil de gemeente tegelijkertijd een verbeterslag maken in het aanbod opvoed- en opgroei-ondersteuning voor ouders/opvoeders en voor jeugdigen in Teylingen. Op deze manier kan het aanbod nog beter op de vragen van deze doelgroepen worden afgestemd.

De inventarisatie heeft de vorm gekregen van een kwalitatief onderzoek. Via kinderdagverblijven, scholen, jongerencentra en sport- en hobbyverenigingen zijn er 50 ouders en 25 jongeren door middel van panelgesprekken geïnterviewd. Daarnaast zijn er bestaande gegevens geanalyseerd om de uitkomsten van de interviews te kunnen onderbouwen en interpreteren. De belangrijkste conclusies en aanbevelingen uit het onderzoek zijn:

2.1 Algemeen

In het algemeen reageren ouders en jongeren positief op de komst van het CJG. Men is bereid om mee te denken over de invulling van het CJG (zowel tijdens de interviews als in de toekomst via klankbordgroepen). Het CJG biedt mogelijkheden om aan te sluiten bij de toenemende behoefte van ouders aan opvoedingsondersteuning in de gemeente.

Voor het afstemmen van het aanbod opvoed- en opgroei-ondersteuning is het belangrijk rekening te houden met de de relatief hoge instroom Stevig Ouderschap en het relatief hoge aantal meldingen kindermishandeling. Daarnaast is het aan te bevelen om opvoed- en opgroei-ondersteuning aan te bieden rond scheiding van ouders, alcohol- en drugsgebruik, eetproblemen en criminaliteit bij jongeren omdat deze problemen relatief vaak voorkomen in de gemeente.

Sassenheim wordt door veel ouders en jongeren ervaren als een geschikte kern voor een (hoofd)locatie voor het fysieke CJG vanwege de goede bereikbaarheid en de reeds aanwezige voorzieningen. Omdat volgens de analyse van bestaande gegevens Sassenheim ook de kern is die het hoogst scoort op risicofactoren en potentiële problematiek lijkt het voor de hand te liggen om juist in deze kern te investeren in een toegankelijk CJG. Aangezien veel ouders en jongeren echter de voorkeur geven aan een inlooppunt in de eigen kern is het aan te bevelen om naast een centrale locatie te zorgen voor laagdrempelige inlooppunten in elke kern, eventueel ondergebracht op bestaande locaties waar al veel ouders en jongeren komen.

2.2 Ouders

Veel ouders missen de ondersteuning die zij vanuit het consultatiebureau gewend zijn wanneer hun kind de basisschoolleeftijd bereikt heeft. Het verdient daarom prioriteit om als CJG een belangrijke rol te vervullen in het signaleren van en ondersteunen bij opvoed- en opgroei-problemen bij deze leeftijdsgroep.

Door ouders in de basisschoolleeftijd te 'binden' aan het CJG is het ook makkelijker om hen te bereiken wanneer hun kinderen in de puberteit zijn en zij mogelijk ondersteuning nodig hebben bij de uitdagingen die bij het opvoeden van pubers horen.

Ouders geven aan redelijk bekend te zijn met het aanbod aan opvoedingsondersteuning, maar dat hier nog te weinig bekendheid aan wordt gegeven. Er blijkt vaak meer te zijn dan je in eerste instantie denkt maar dit is volgens ouders niet voor iedereen direct toegankelijk. Door informatie over het aanbod beter te bundelen en hier via een website (nog) meer bekendheid aan te geven kan het voor ouders gemakkelijker worden om het aanbod te vinden dat bij hen past. Veel ouders geven de voorkeur aan informatie en advies via een website met de mogelijkheid tot het online vragen stellen of een afspraak maken.

Veel ouders geven aan graag met andere ouders in contact te komen om te praten over opvoeding en elkaar ondersteuning te bieden. Naast cursussen en themabijeenkomsten zou het zinvol zijn om vanuit het CJG meer informele vormen van ontmoeting en uitwisseling te stimuleren.

2.3 Jongeren

Het is aan te bevelen om voor jongeren een aparte benadering te kiezen met eigen voorzieningen zoals een jongerenwebsite en een inlooppunt. Informatie en advies krijgen jongeren bij voorkeur via internet; voor overige opgroei-ondersteuning en -hulp is met name anonimiteit, sfeer en de juiste attitude van de medewerker belangrijk.

Uit de analyse blijkt dat met name preventieve activiteiten nodig zijn op het gebied van psychosociale problemen, jeugdcriminaliteit en alcohol- en drugsvoorlichting. Het CJG kan hier een belangrijke rol in spelen en eventueel doorverwijzen naar hulpverlening.

Hoofdstuk 3. Opzet van het onderzoek

Vanzelfsprekend: het CJG moet voor ouders en jongeren een vanzelfsprekend punt worden voor informatie, advies en eventuele verdere ondersteuning. Om de voorziening ook écht vanzelfsprekend te maken is het belangrijk om de locatie, aanbod en de uitstraling af te stemmen op de verwachtingen van diegenen die het gaan gebruiken: kinderen, ouders en jongeren. Deze analyse biedt inzicht in de wensen en verwachtingen van bewoners in Teylingen voor het CJG.

De behoefte en wensen van ouders/verzorgers en jongeren met betrekking tot het CJG staat in deze analyse centraal. De situaties in verschillende kernen, bevolkingsopbouw, jeugdproblematiek en risico- en beschermende factoren, scheppen de kaders en worden in de basisanalyse beschreven.

Op basis van de aandachtspunten en de sterke punten van de drie kernen en de behoeften van ouders, jongeren kunnen er door de gemeente overwogen keuzes gemaakt worden voor de ontwikkeling van scenario's voor het CJG in Teylingen.

3.1 Onderzoekperiode

De gesprekken met jongeren en ouders hebben plaatsgevonden in de periode van 13 december 2009 tot en met 30 januari 2010.

3.2 Onderzoeksvragen

Om de uitkomsten van de panelgesprekken goed te kunnen interpreteren is het wenselijk om een analyse te maken van de huidige situatie met betrekking tot de bevolkingssamenstelling en het aanbod van opvoedingsondersteuning.

Onderzoeksvragen voor deze analyse zijn:

- 1) Analyse bestaande gegevens
 - Hoe ziet de bevolkingssamenstelling van de jeugd in de drie kernen in Teylingen er uit?
 - Wat zijn risicofactoren?
 - Wat zijn beschermende factoren?
 - Wat is het huidige aanbod aan opvoed- en opgroeiondersteuning?

Voor het meten van de wensen en behoeften van ouders en jongeren zijn de onderstaande onderzoeksvragen gebruikt:

- 2) Behoefte aan opvoed- en opgroeiondersteuning
 - Wat zijn verwachtingen, kansen en wensen van ouders en jongeren voor het CJG als het gaat om opvoed- en opgroeiondersteuning?
 - Wat zijn barrières van het huidige aanbod?
 - Is er behoefte aan een aanvullend aanbod?
- 3) Vanzelfsprekendheid van het CJG
 - Wat zijn de verwachtingen, kansen en wensen bij ouders en jongeren als het gaat om de vanzelfsprekendheid van een CJG in Warmond, Sassenheim of Voorhout?
 - Welke vorm en randvoorwaarden zijn belangrijk bij het CJG (telefonische bereikbaarheid, inlooppunt, sfeer/uitstraling, virtueel CJG)?

- Wat zijn de mogelijkheden en beperkingen in de verschillende kernen?
- Wat zijn geschikte locaties voor het CJG?
- Wat zijn barrières om gebruik te maken van het CJG?
- Wat zijn ideeën en suggesties om een CJG toegankelijk/vanzelfsprekend te maken?

3.3 Methode

Voor de analyse (hoofdstuk 5) is gebruik gemaakt van documenten en gegevens van de gemeente Teylingen en organisaties in Teylingen. Tevens is er een interview met professionals geweest waarbij signalen en actuele ontwikkelingen zijn besproken, welke in de analyse zijn verwerkt.

Voor het meten van de wensen en behoeften bij ouders en jongeren is gekozen voor een kwalitatieve aanpak met kleine panels van ouders en jongeren (hoofdstuk 6 en 7). Een panelgesprek is een groeps gesprek met minimaal drie en maximaal zeven deelnemers. Een gespreksleider zit het gesprek voor en gebruikt ter ondersteuning de gespreksleidraad. Bij deze interviews hebben drie gespreksleiders de interviews afgenomen.

De gespreksleidraad bevat interactieve werkvormen waarmee de meningen en verwachtingen zijn gepeild. De kwalitatieve aanpak biedt de mogelijkheid om de diversiteit aan meningen, argumenten en gedachten in kaart te brengen. Deze vorm van onderzoek biedt daarmee inzicht in de manier van beleven en de gevoelens die er leven onder de inwoners van Teylingen. Anders dan bij kwantitatief onderzoek is er bij deze vorm van onderzoek geen sprake van een aselechte steekproef (bijvoorbeeld door willekeurig participanten te selecteren uit de GBA-gegevens). Het is dus bij dit soort onderzoek niet mogelijk om op basis van de uitkomsten van dit onderzoek 'harde' uitspraken te doen over de mate van spreiding van de meningen in de gehele bevolking van Teylingen, zoals '50% van de ouders in Teylingen wil een inlooppunt in Sassenheim' of '30% van de jongeren in Teylingen wil alleen een website'.

Als gespreksleidraad zijn verschillende werkvormen ontwikkeld. Dit structureerde de gesprekken, waardoor de drie gespreksleiders dezelfde aanpak volgden. Daarnaast brachten de speelse werkvormen afwisseling in het groeps gesprek waardoor ouders en jongeren het ook leuk vonden om mee te denken. Hierdoor is een bijdrage geleverd aan het creëren van draagvlak voor het CJG. In bijlage 4 treft u de gespreksleidraad.

Tijdens een panelgesprek benoemen deelnemers wat voor hen belangrijk is, en reageren op elkaars mening. Dit leidt ertoe dat:

- informatie wordt verkregen over de leefwereld, wensen, ideeën, kritiek en tegenstrijdigheden daarin van deelnemers;
- deelnemers worden gestimuleerd om ervaringen uit te wisselen, op elkaars mening te reageren en van elkaar te leren, dit stimuleert en vergroot de input van ouders en jongeren op de onderzoeksvragen;
- deelnemers raken door deelname aan het gesprek betrokken bij de ontwikkeling van het CJG in Teylingen.

De groepsinterviews vonden deels georganiseerd plaats: deelnemers waren op de hoogte van het interview, het doel van het interview en hadden vooraf ingestemd met deelname. Deels vonden de groeps gesprekken ook ongeorganiseerd plaats, zoals in de voetbalkantine, uiteraard met toestemming van de betreffende organisatie of vereniging.

3.4 Werving

Voor de interviews zijn ouders en jongeren benaderd via de gemeente, scholen, sport- en hobbyverenigingen en kinderdagverblijven. De organisaties hebben een brief over het onderzoek ontvangen van de gemeente en zijn vervolgens per mail en telefoon benaderd. De contactpersonen die reageerden waren vaak erg actief en meedenkend. Vaak werd het verzoek om medewerking ook voorgelegd aan het bestuur, de ouderraad of vrijwilligers verbonden aan de organisatie. Om de contactpersonen hierbij te ondersteunen zijn er ook speciale uitnodigingen en posters ontwikkeld. Deze werden meegegeven aan ouders, geplaatst op een website of opgehangen in de kantine.

Naast de bereidheid tot medewerking van contactpersonen bij de verschillende organisaties en de individuele ouders en jongeren hebben ook externe omstandigheden zoals het weer en de beperkte beschikbare tijd de uiteindelijke selectie van deelnemers aan het onderzoek beïnvloed. Desondanks is het gelukt om te komen tot een representatieve afspiegeling van ouders en jongeren van verschillende leeftijden en uit de verschillende kernen. Hierover leest u in het volgende hoofdstuk meer.

Hoofdstuk 4. Participanten

In totaal hebben 75 inwoners van Teylingen meegedacht over het CJG. Dit waren 50 ouders en 25 jongeren die meededen aan de panelgesprekken. De groepen ouders en jongeren waren als volgt samengesteld:

4.1 Ouders

Van de ouders zijn 40 vrouw en 10 man. Zij hebben een leeftijd variërend tussen de 22 en 52 jaar met een gemiddelde van 40 jaar.

De meeste ouders wonen in Sassenheim ($n = 24$), in Voorhout wonen twintig ouders, in Warmond vijf en één ouder werkt in Teylingen, maar woont elders.

De meeste ouders ($n = 30$) zijn van Nederlandse afkomst. Twee ouders hebben een Duitse, één een Engelse en één ouder heeft een Indonesische achtergrond. Van 17 ouders is de afkomst onbekend.

De meeste ouders hebben twee kinderen ($n = 28$, 55%), tien ouders hebben één kind, negen ouders hebben drie kinderen en drie ouders hebben vier kinderen.

De meeste ouders hebben kinderen tussen de 4 en 12 jaar oud. Elf ouders hebben kinderen van 0-4 jaar, veertig ouders hebben kinderen van 4-12 jaar, zes ouders hebben kinderen van 12-18 jaar en één ouder heeft kinderen van 18-23 jaar.

4.2 Jongeren

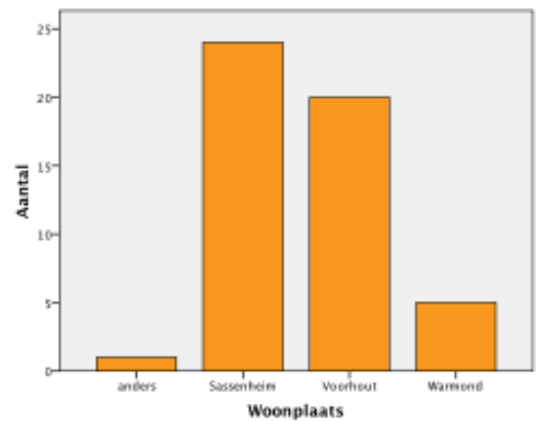
Van de 25 jongeren zijn 16 jongen en 9 meisje. Hun leeftijd varieert van 10 tot 21 jaar met een gemiddelde van 16 jaar.

De meeste jongeren wonen in Voorhout ($n = 13$, 52%), op de voet gevolgd door Sassenheim ($n = 10$, 40%). Eén jongere woont in Warmond en één jongere woont ergens anders.

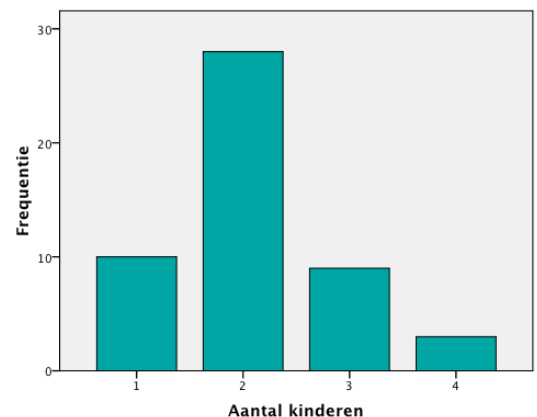
18 Jongeren hebben aangegeven van Nederlandse afkomst te zijn, 7 jongeren hebben hun afkomst niet ingevuld.

Op voorhand is getracht om ouders en jongeren door middel van een evenredige verdeling naar kern, geslacht, afkomst en leeftijd van de kinderen te interviewen. Hoewel niet de exacte aantallen zijn bereikt is de groep deelnemers een redelijke afspiegeling van de populatie van Teylingen.

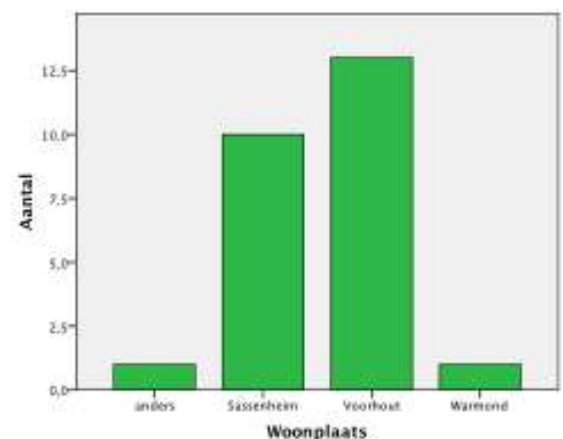
Woonplaats ouders

Aantal kinderen

Woonplaats jongeren

Hoofdstuk 5. Korte basisanalyse

Bij het opgroeien van kinderen hebben beschermende en risicofactoren uit de omgeving invloed op de mogelijke ontwikkeling van ontwikkelings- of gedragsproblemen. Een beschrijving van beschermende en risicofactoren in Teylingen biedt inzicht in wat er goed gaat in Teylingen en wat aandachtspunten zijn voor de jeugd. Deze aandachtspunten zijn belangrijk bij de ontwikkeling van het CJG en voor de meningsvorming van inwoners. Voorbeelden van risicofactoren zijn psychische problemen bij ouders of scheiding bij ouders. Een beschermende factor is bijvoorbeeld een hoog opleidingsniveau van de moeder.

Dit hoofdstuk bevat de conclusie van de analyse van bestaande gegevens, zoals jaarverslagen en GGD rapportages, die is gemaakt om de uitkomsten van de interviews beter te kunnen interpreteren. De totale analyse is te vinden in bijlage 2.

Helaas waren niet alle gewenste gegevens voor de basisanalyse beschikbaar bij de gemeente Teylingen. Er waren bijvoorbeeld geen gegevens van Sociaal Economische Status (SES), maar wel gegevens over uitkeringsgerechtigden en opleidingsniveau, twee onderdelen die de SES mede bepalen. Ook waren er grote verschillen in meetniveau, bijvoorbeeld of het gegevens voor Teylingen, of gespecificeerd per kern betrof. Met de beschikbare informatie is een analyse gemaakt van aandachtspunten, waarmee de uitkomsten van de interviews beter geïnterpreteerd kunnen worden. Tevens zijn deze uitkomsten aandachtspunten bij het ontwikkelen van het aanbod aan opvoed- en opgroeiondersteuning en het werven van ouders en jongeren hiervoor.

5.1 Bevolkingssamenstelling

De inwoners van Teylingen zijn relatief jong, de leeftijdsgroep van 0- tot 20-jarigen is het grootst. Met een verwachte bevolkingsgroei van 10% zal ook in de toekomst de jeugd een aanzienlijk deel van de bevolking uitmaken. Het is daarom aan te bevelen om breed te investeren in opvoed- en opgroeiondersteuning. Op dit moment wonen in Voorhout relatief veel jonge kinderen, in Sassenheim zijn de verschillende leeftijdsgroepen van jeugdigen redelijk gelijk verdeeld en in Warmond bevindt zich een wat grotere concentratie oudere jeugd. In de toekomst is het dus vooral belangrijk om voldoende ondersteuningsaanbod in de kernen Voorhout en Sassenheim te realiseren, al zal deze ook toegankelijk moeten zijn voor ouders en jongeren uit Warmond.

Volgens de definitie van het CBS is iemand allochtoon wanneer hijzelf of tenminste één van zijn ouders in het buitenland is geboren. Hierbij maakt het CBS ook onderscheid tussen twee categorieën allochtonen: westers en niet-westers. Tot de categorie 'niet-westers' behoren allochtonen uit Turkije, Afrika, Latijns-Amerika en Azië, met uitzondering van Indonesië en Japan. Er bevinden zich relatief gezien niet veel allochtonen in Teylingen. Opvallend hierbij is dat zich in Teylingen relatief meer westerse allochtonen bevinden (7,5%) dan niet-westerse allochtonen (4,1%), terwijl dit landelijk gezien andersom is. De groepen westerse en niet-westerse allochtonen zijn nog weinig in beeld, een gericht aanbod om ook deze groepen met het CJG te bereiken is een aandachtspunt.

5.2 Risico- en beschermende factoren

Het gaat in Teylingen met het grootste deel van de jeugd goed. Uit de cijfers blijken geen grote, in het oog springende problemen. Dat wil niet zeggen dat er geen risicofactoren zijn die een belemmering kunnen vormen voor het gezond en evenwichtig opgroeien van kinderen en jongeren.

Hieronder staan de belangrijkste risicofactoren genoemd, zoals ze uit de cijfers naar voren komen. Eerst worden ze benoemd voor Teylingen algemeen en vervolgens worden er per kern nog enkele opvallende punten uitgehaald.

Een opmerking vooraf: sommige cijfers zijn al wat ouder (2006, 2007). Het zou dus kunnen zijn dat inmiddels de situatie gewijzigd is. Onderstaande punten zijn signalen waar verder naar gekeken kan worden.

5.2.1 Teylingen algemeen

- Teylingen heeft een (voor de regio) gemiddelde groep ouders met een zeer laag opleidingsniveau. Dit is een kwetsbare groep, die meer dan gemiddeld het risico loopt om in een negatieve spiraal terecht te komen. Veel multi-probleemgezinnen behoren tot deze groep (lage opleiding, gecombineerd met een laag inkomen);
- Volgens de cijfers van Valent JGZ 0-4 jaar spelen drie risicofactoren in Teylingen meer dan gemiddeld voor de regio:
 - psychische problemen ouders;
 - chronische ziekten ouders;
 - scheiding ouders.
- Teylingen kent een relatief hoge instroom in het preventieprogramma Stevig Ouderschap (aanvullende huisbezoeken vanuit de JGZ 0-4 in gezinnen met een verhoogd risico op opvoedingsproblematiek);
- Jongeren die ambulante hulpverlening hebben gehad, hebben vooral vaak te kampen met psychosociale problemen;
- In Teylingen komt ondergewicht iets vaker voor dan gemiddeld in de regio;
- De cijfers betreffende roken, cannabis, harddrugs en alcohol zijn gemiddeld vergeleken met de regio, maar desalniettemin zorgelijk;
- Met het aantal gemelde mishandelde kinderen scoort Teylingen bovengemiddeld vergeleken met de landelijke situatie. Dit wil overigens niet zeggen dat er in Teylingen ook daadwerkelijk meer kinderen mishandeld worden. Het kan ook zijn dat er meer/sneller gemeld wordt dan gemiddeld in Nederland;
- De indicatoren 'jeugdcriminaliteit' en 'jeugdzorg' scoren relatief hoog vergeleken bij andere problemen in de gemeente Teylingen, toch gaat het hierbij nog steeds om gemiddelde scores;
- Gezien de sterke toename van het aantal hulpvragen bij het Opvoedadviespunt, is er bij ouders een groeiende behoefte aan opvoedingsondersteuning. Dit sluit aan bij de landelijke trend;
- Er is een breed aanbod aan opvoed- en opgroeiondersteuning in de vorm van informatie en advies, universele opvoedhulp en doelgroepgerichte opvoedhulp.
-

Hieronder worden nog enkele bijzonderheden per kern weergegeven:

5.2.2 Sassenheim

- Heeft de grootste groep huishoudens met kinderen met een niet-westerse achtergrond (Marokkaans, Turks, Surinaams, Antilliaans, Arubaans);
- Er worden door wijkagenten en jongerenwerkers hier meer risicofactoren gesignaleerd, zoals een laag opleidingsniveau en een lager inkomen, dit is echter niet in overeenstemming met cijfers van Valent JGZ 0-4 jaar en het Gezondheidsrapport Jongeren 2008;
- Veruit het grootste gedeelte van de bij het Meldpunt Zorg en Overlast gemelde gezinnen komt hier vandaan;
- Het aantal bemoeizorgcontacten ligt hier boven het regionale gemiddelde (en opvallend hoger dan in de andere kernen van Teylingen);
- De risicofactoren 'psychische problemen ouders' en 'scheiding ouders' scoren hier relatief hoog.

5.2.3 Voorhout

- Heeft de meeste huishoudens met kinderen;
- Veel jonge kinderen (0-4 jaar)
- De waarneming is dat de groep westerse en overige niet-westerse allochtonen zich in meerderheid hier bevindt;
- De risicofactor 'chronische ziekten ouders' komt hier relatief vaak voor.

5.2.4 Warmond

- Heeft het kleinste aantal huishoudens met kinderen;
- Hier bevinden zich (binnen Teylingen) relatief de meeste uitkeringsgerechtigden (gemeten over de hele populatie, incl. volwassenen zonder kinderen);
- De risicofactoren 'psychische problemen ouders' en 'scheiding ouders' komen hier relatief vaak voor.

Opmerking: aangezien het in Warmond vaak om kleine aantallen gaat, kunnen kleine verschillen in absolute aantallen al grote gevolgen hebben voor het percentage. Voorzichtigheid is dus geboden bij het trekken van conclusies.

5.3 Aanbevelingen

Op basis van bovenstaande opsomming lijkt Sassenheim de kern te zijn met de meeste risicofactoren en daarmee ook met de grootste (potentiële) problematiek. Maar omdat er vaak sprake is van kleine verschillen tussen de kernen en een grote bevolkingsgroei (met name in Voorhout) is het te verwachten dat hier in de toekomst verschuivingen in op kunnen treden. Het is daarom aan te raden om te streven naar een dekkend aanbod voor alle kernen.

Er zijn weinig gegevens bekend over 4- tot 12-jarigen terwijl dit in omvang een grote groep is en een belangrijke doelgroep voor het CJG is. Deze kinderen lijken tussen de signalering en zorg vanuit het consultatiebureau (JGZ 0-4 jaar) en het Jongerenrapport van de GGD (12-18 jaar) in te vallen. Het CJG kan een belangrijke rol vervullen in het signaleren van en ondersteunen bij opvoed- en opgroei problemen bij deze leeftijdsgroep.

Gezien het relatief vaak voorkomen van overgewicht en het hoge alcohol- en drugsgebruik onder jongeren is het aan te raden te investeren in gezondheidsvoorlichting aan ouders en jongeren. Het CJG kan hierin een belangrijke rol vervullen.

Er is al een breed aanbod aan opvoed- en opgroei ondersteuning voor ouders en jongeren. De uitdaging lijkt vooral te zijn om deze ondersteuning nog beter te bundelen en via het CJG meer bekendheid aan deze vormen van ondersteuning te geven.

Hoofdstuk 6. Interviews met ouders

6.1 Inleiding

De interviews hadden de vorm van panelgesprekken. De aard van het onderzoek is kwalitatief, met als doel om verschillende meningen en reacties te verzamelen.

In dit verslag worden de interviews als onderzoekseenheid genomen. Het aantal geïnterviewde ouders per interview loopt echter uiteen van één tot zeven ouders.

In dit verslag wordt per interview-item een samenvatting gegeven van de reacties tijdens de interviews. Een compleet overzicht van alle reacties is verkrijgbaar bij JSO of de gemeente Teylingen.

6.2 De ouders

In totaal is er met 50 ouders gesproken. De interviews bestaan uit twee onderdelen. Het huidige aanbod aan opvoed- en opgroei-ondersteuning en het te ontwikkelen Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG). Ouders kregen in verschillende vormen vragen en keuzes voorgelegd. In bijlage 3 vindt u de gesprekshandleiding met daarin de werkvormen die tijdens de panelgesprekken zijn gebruikt.

6.3 Opvoedondersteuning

Wat betreft het aanbod opvoed- en opgroei-ondersteuning zijn er drie belangrijke onderdelen. Deze drie onderdelen: (1) informatie en advies, (2) licht pedagogische hulp en (3) toeleiding naar hulp werden achtereenvolgens toegelicht. Vervolgens konden ouders per onderdeel aangeven wat volgens hen belemmeringen zijn om van het bestaande aanbod gebruik te maken (barrières) en welk aanvullend aanbod zij nodig achten (kansen). In de praktijk liepen de antwoorden vaak door elkaar. Ouders benoemden eerst vooral welke vormen van ondersteuning zij kenden en wat zij daarvan vonden en tegelijkertijd wat zij daarin misten.

De reacties van de ouders worden hieronder per onderdeel samengevat.

1. Informatie en advies

Ouders is gevraagd om aan te geven wat voor hen belangrijk is als zij informatie of advies over opvoeden zoeken.

In twaalf interviews noemen ouders het consultatiebureau (CB) als belangrijke ingang voor informatie en advies over opvoeden, een aantal keer in combinatie met de huisarts (3 interviews). Vooral voor oudere kinderen wordt de huisarts door ouders als een belangrijke informatiebron en verwijzer gezien.

In 4 interviews wordt expliciet de suggestie gedaan om de functie en het aanbod opvoedondersteuning van het consultatiebureau uit te breiden naar oudere kinderen en jongeren. De ondersteuning vanuit het consultatiebureau wordt als laagdrempelig ervaren omdat je er als ouder in ieder geval al komt. Ouders geven aan dit vast te willen houden.

“Je zou het consultatiebureau moeten uitbreiden in leeftijd van 0 tot 18 jaar, een soort opvoedbureau. Meer continuïteit, dat je contact houdt met de verpleegkundige en niet opeens een andere hulpverlener krijgt.” (Interview 11)

In een ander interview wordt geopperd om de werkwijze van het consultatiebureau, het actief informeren en uitnodigen van ouders, ook voor oudere kinderen te gebruiken.

In een aantal gevallen wordt het onderzoek door de schoolarts wel genoemd (3 interviews), maar ouders ervaren het als een hoge drempel om als ouder contact op te nemen met de schoolarts. Terwijl zij juist bij oudere kinderen wel meer opvoedproblemen ervaren.

“Tot 4 jaar heb je het CB. Daarna moet je het zelf uitzoeken. Voor 0 tot 4 jaar krijg je een gebruiksaanwijzing, daarna is de ‘vindplaats’ niet duidelijk (waar kan je terecht?), je hebt minder vaste contactmomenten. De drempel is dan hoger. Schaamte om informatie en advies te vragen. Bij het CB kom je gewoon. Onmacht om toe te geven dat je hulp nodig hebt. Het is niet ‘gewoon’ om er naartoe te gaan.” (Interview 4)

Het Opvoed Advies Punt van Valent wordt 3 keer genoemd. Informatiebijeenkomsten/opvoedcursussen (waaronder ‘Opvoeden: zó!’) worden ook 3 keer genoemd.

De (on)bekendheid van de mogelijkheden voor informatie en advies zijn voor veel ouders een aandachtspunt. In 1 interview wordt gezegd dat er geen aanbod is, maar er zijn ook ouders die meer in het algemeen aangeven dat er te weinig bekendheid wordt gegeven aan de mogelijkheden (4 interviews).

“Ik was laatst bij de schoolarts en daar hadden ze een hele berg folders. Als ik niet naar de schoolarts was gegaan had ik niet geweten dat dit allemaal bestond.” (Interview 11)

Door veel ouders worden er suggesties gegeven voor een betere informatievoorziening. Hierbij wordt 2 keer een website als middel genoemd, daarnaast wordt ook een affiche of een advertentie als mogelijkheid genoemd.

Naast informatie en advies van professionele deskundigen hechten veel ouders ook waarde aan advies van anderen, zoals ouders en vrienden. Soms gebeurt dit vanzelfsprekend, maar in 1 interview wordt ook gepleit voor een ontmoetingsplek zodat ouders op een laagdrempelige manier met elkaar in gesprek kunnen over opvoeding.

“Door een back-up kunnen de ouders ontlast worden. Tegenwoordig moet je overal meer moeite voor alles doen. Wanneer je elkaar ‘natuurlijk’ meer ziet kun je elkaar ook beter steunen. Daarom pleiten voor een ontmoetingsplek.” (Interview 20)

2. Licht pedagogische hulp

Via het CJG kunnen ouders licht pedagogische hulp ontvangen. Ouders is gevraagd aan te geven wat zij hierin belangrijk vinden.

Het Opvoed Advies Punt wordt ook onder dit onderdeel drie keer genoemd als voorbeeld van licht pedagogische hulp. Het bureau wordt ervaren als toegankelijk en één geïnterviewde had zelf ook positieve ervaringen met dit bureau.

Daarnaast worden ook bij dit thema voorbeelden gegeven van cursussen en trainingen (5 interviews). Mensen vinden het geven van informatiebijeenkomsten en cursussen goed passen bij het CJG, er wordt ook aangegeven dat het huidige aanbod te weinig of te ver weg is. In 1 interview gaf een moeder aan dat zij de bestaande voorlichtingsavonden algemeen en oppervlakkig vond. Niveauverschillen tussen deelnemers kunnen het lastig maken om er voor jezelf iets uit te halen.

“Je praat als ouders onderling weinig over de opvoeding, er wordt wel veel over de kinderen gepraat, maar heb je het ook over de dingen die je moeilijk vindt? Een thema-avond met andere ouders zou goed zijn, maar dan wel met mensen die op hetzelfde niveau instappen. Je wilt jouw verhaal vertellen, en anderen helpen, maar op de bestaande informatieavonden mis ik diepgang.” (Interview 18)

Naast de mogelijkheden van adviesgesprekken en cursussen wordt ook hier aangegeven dat ouders meer met andere ouders in gesprek over opvoeding zouden willen gaan. Zij denken hierbij aan informatiebijeenkomsten op kleine schaal, eventueel bij mensen thuis (denk aan een zogenaamde Tupperware-party) of het ontwikkelen van vrijwilligersnetwerken rond gezinnen.

“De stap naar professionele hulp is vaak groot. Als het niet zo lekker gaat in een gezin, kunnen vrijwilligers een luisterend oor bieden en zo nodig doorverwijzen naar instanties en soms zelfs meegaan daar naartoe.” (Interview 20)

Ook hier is de algemene ervaring dat er te weinig bekendheid wordt gegeven aan de mogelijkheden voor lichte pedagogische hulp (in 8 interviews genoemd).

Naast het risico van onbekendheid hebben ouders ook zorgen over de insteek van het toekomstige CJG. Zo geeft men in 1 interview aan dat de naam ‘Centrum voor Jeugd en Gezin’ weerstand oproept, hiervoor wordt overigens geen reden gegeven. Het CJG zou door goede informatie op een website en een positieve uitstraling de laagdrempeligheid van licht pedagogische hulp kunnen bevorderen.

Enkele ouders hebben specifieke ervaring met lichte pedagogische hulp, bijvoorbeeld van MEE of van een orthopedagoog. Deze laatste kan particulier geconsulteerd worden, maar dit wordt wel als duur ervaren. In één interview komt ook de behoefte aan meer praktische ondersteuning, indirect gerelateerd aan het opvoeden, aan de orde.

“Je zou ook ondersteuning moeten krijgen met alle regeltjes en administratieve dingen. Ik maak nu gebruik van een PGB bureau die de vergoedingen in natura beheren. Mensen die dingen voor je uitzoeken met de verzekering. Maar je lost het niet op met een CJG.” (Interview 2)

3. De juiste extra hulp

Via het CJG kunnen ouders worden doorverwezen voor extra hulp. Ouders is gevraagd aan te geven wat zij hierin belangrijk vinden.

Weinig van de ondervraagde ouders hebben directe ervaring met extra hulp. In 3 interviews kon men er daarom niets over zeggen, men was niet op de hoogte.

Als plek voor doorverwijzing voor extra hulp worden vooral de huisarts (4 interviews) en Bureau Jeugdzorg (2 interviews) genoemd. Voor een organisatie als Bureau Jeugdzorg ben je nu volgens de geïnterviewde ouders aangewezen op andere gemeenten (Leiden en Katwijk). In Warmond wordt de afwezigheid van organisaties en voorzieningen nog sterker ervaren.

“Gemeentehuis is Warmond al kwijt. Voor oudere mensen lastig om naar Sassenheim te gaan. Een loket en een ontmoetingskring in Warmond.” (Interview 20)

Samenwerking en afstemming tussen de organisaties zijn zorgpunten (in 3 interviews genoemd).

“Ik heb er zelf geen ervaring mee, maar je hoort wel veel dat er wachtlijsten zijn. Of dat mensen niet direct de juiste hulp krijgen. Of je hoort dat vanwege de wachtlijsten de criteria strenger worden, waardoor je niet meer voor bepaalde hulp in aanmerking komt.” (Interview 1)

Ook het onderwijs wordt genoemd als mogelijke toegang naar extra hulp, tegelijkertijd wordt er ook behoefte aan hulp binnen de school zelf ervaren.

“Ook vanuit het onderwijs moet je makkelijker extra hulp kunnen krijgen. Het is nu lang tobben en zoeken als het niet goed gaat met een kind op school, voordat je weet waar een kind wel terecht kan. Als leerkracht kun je ook niet alles weten wat een kind nodig heeft.” (Interview 1)

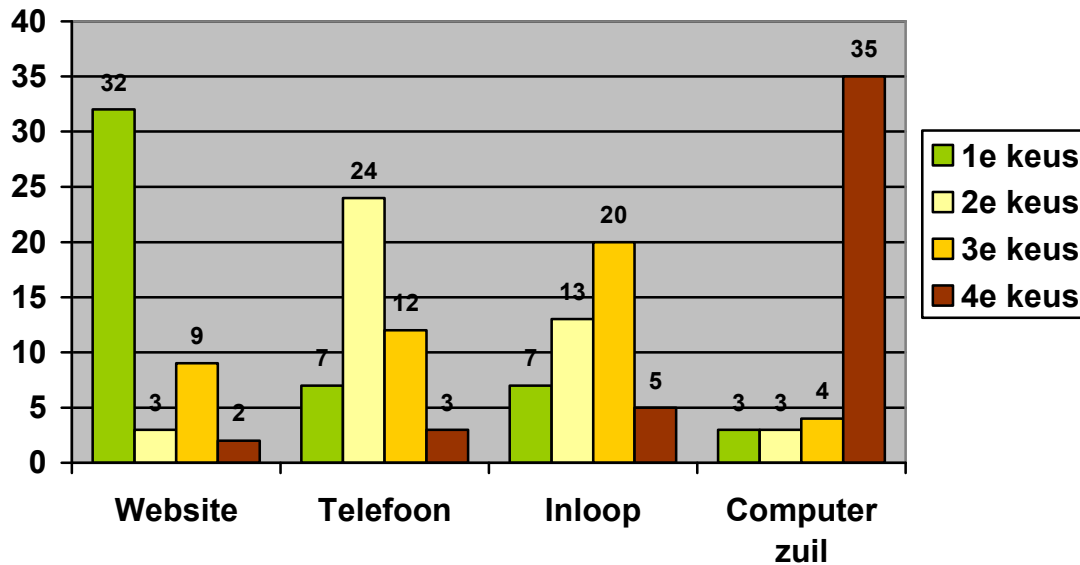
6.4 Het Centrum voor Jeugd en Gezin

Het tweede deel van de panelgesprekken bestaat uit vragen over het te ontwikkelen Centrum voor Jeugd en Gezin. De vorm van het contact, kern, locatie en uitstraling stonden hierin centraal.

6.4.1 Vorm van het aanbod

Ouders kunnen individueel hun voorkeur aangeven voor vier verschillende vormen van contact, namelijk: telefonisch, bij een inlooppunt, via een website of via een computerzuil (waarbij je zelf een afspraak kunt maken).

Aan ouders werd gevraagd deze vormen te rangschikken naar eerste tot en met de vierde keus. Waar zouden zij het meest vanzelfsprekend gebruik van maken?

Figuur 1: De voorkeur van ouders voor het type CJG-aanbod.

Aantallen in de grafiek zijn absolute waarden. Verschil in totalen hangt samen met missende waarden.

Ouders geven aan een website erg belangrijk te vinden. Dit is de eerste vorm van contact die ze zoeken en daarmee ook hun eerste keus (32 keer). Deze wordt gevolgd door de telefoon (7 keer eerste keus, 24 keer tweede keus), inloop (7 keer eerste keus, 13 keer tweede keus en 20 keer derde keus). De computerzuil was voor de meeste ouders echt de laatste optie, voor sommigen zelfs helemaal geen optie.

De voorkeuren werden door de ouders als volgt toegelicht:

6.4.2 Website

Voor veel ouders is internet een veel geraadpleegde informatiebron. Veel ouders zouden dan ook gebruik maken van het CJG als er een website was. Hierbij spelen verschillende overwegingen een rol. Een website wordt ervaren als toegankelijk (in 2 interviews genoemd), anoniem (in 2 interviews genoemd) en je hoeft geen rekening te houden met openingstijden (in 2 interviews genoemd).

Het is wel belangrijk dat de website bepaalde functies heeft zoals het online vragen stellen (in 2 interviews genoemd) en afspraken maken (in 1 interview genoemd) of een online ontmoetingsplek (in 1 interview genoemd). Maar ook aanvullende mogelijkheden zijn gewenst.

“Een combinatie van website en telefoon zou het beste zijn. Ze moeten in de website ook iets inbouwen zodat ze je ook kunnen benaderen. Dus dat je via de mail je vraag kan stellen, maar dat je ook persoonlijke informatie moet invullen zodat ze weten wat je vraag is en contact met je op kunnen nemen.” (Interview 18)

Toch zal men met de website niet iedereen kunnen bereiken.

“Internet is handig, maar niet iedereen heeft internet en ook niet iedereen maakt hier in de bibliotheek gebruik van. Bijvoorbeeld allochtone mensen. Je wilt toch iedereen bereiken.” (Interview 13)

6.4.3 Telefonische bereikbaarheid

Ouders gaven aan gebruik te maken van de telefoon, maar er werd verder maar één opmerking aan gewijd. De telefoon wordt hierin gezien als een logische, maar niet per se laagdrempelige manier om het CJG te bereiken. In 1 interview wordt gezegd dat telefonische bereikbaarheid pas belangrijk is als mensen al gekozen hebben om hulp te vragen.

6.4.4 Inlooppunt

Alhoewel niet alle ouders verwachten er gebruik van te zullen maken is het voor veel ouders belangrijk dat er wel een inlooppunt is. In 3 interviews wordt hierbij naar de kwaliteit van het contact verwezen (makkelijk contact, één op één contact, persoonlijk contact).

“Bij een inlooppunt heb je makkelijk contact, als je een probleem hebt kan je er rustig voor gaan zitten en samen de vragen toespitsen. Het is goed als er één loket is waar je voor alles terecht kan, hoe het achter de schermen verder geregeld is maakt dan niet uit.” (Interview 1)

Dit contact heeft echter ook een keerzijde, in 4 interviews wordt ook genoemd dat zo'n inlooppunt een drempel kan vormen (schroom, je gezicht moeten laten zien, stigmatiseren, geen anonimiteit).

In andere interviews wordt een inlooppunt juist als laagdrempelig ervaren, mits je ook kan binnenlopen zonder afspraak (in 2 interviews genoemd) en afhankelijk van de locatie van het inlooppunt (in 2 interviews genoemd). Naast de locatie speelt ook een praktische overweging als tijd een rol bij het wel of niet gebruik maken van het inlooppunt.

6.4.5 Computerzuil

De computerzuil levert wisselende reacties op. In 4 interviews wordt aangegeven dat de computerzuil geen duidelijke meerwaarde heeft ten opzichte van een website.

Daarnaast heeft men het gevoel dat het lastig is om anoniem van zo'n zuil gebruik te maken wanneer deze in een openbare ruimte staat (in 4 interviews genoemd).

“Zo'n computerzuil, dan kan je net zo goed een website hebben. Lastig als je er speciaal naartoe moet, zeker als iemand ernaast zit en ziet dat je daar bezig bent. Misschien wel voor mensen die geen internet hebben, maar die kunnen dan net zo goed in de bibliotheek gaan internetten.” (interview 11)

De zuil lijkt vooral handig om afspraken te maken (in 2 interviews genoemd).

6.4.6 Het CJG als vanzelfsprekende plek

In dit onderdeel wordt ingegaan op een aantal kenmerken van het CJG die de vanzelfsprekendheid waarmee ouders gebruik zullen maken van het CJG kunnen beïnvloeden: openingstijden, de locatie (maximale reistijd voor ouders) en de sfeer en uitstraling. De reacties worden hieronder samengevat.

6.4.7 Openingstijden

De voorkeuren voor ouders voor openingstijden lopen sterk uiteen, in de meeste interviews kiest men in eerste instantie voor ruime openingstijden (10 interviews), men zei bijvoorbeeld ‘dagelijks’ of ‘gewoon tijdens kantooruren’.

In veel interviews wordt er ook een voorkeur gegeven aan openingstijden 's avonds (in 12 interviews genoemd) en op zaterdag (in 3 interviews genoemd). Daarnaast wordt er gevraagd om rekening te houden met werkende mensen en dus te kiezen voor dagen waarop veel mensen vrij zijn zoals vrijdag (in 2 interviews). Ook is het volgens de ouders belangrijk om rekening te houden met het gegeven dat mensen juist niet hun kinderen mee willen nemen (in 3 interviews genoemd).

Dit alles maakt dat ouders het moeilijk vinden om zich definitief uit te spreken:

“Liefst 24 uur per dag, 7 dagen per week, maar in ieder geval een avondopenstelling voor als je werkt. Maar als je echt wat hebt maak je ook wel overdag tijd vrij. Op vrijdag zijn veel mensen vrij, dan kan het tijdens school, en niet op woensdagmiddag, want je gaat niet je kinderen meenemen.” (Interview 18)

Uit één interview kwam een heel gerichte voorkeur:

“Er moeten goede openingstijden zijn. Bijvoorbeeld op koopavond bij de AH zodat je er 's avonds bij het boodschappen doen even langs kan. Op woensdag van 10.00 tot 12.00 uur en op donderdag van 18.00 tot 20.00 uur is voor het begin genoeg. Als het nodig is kan je daarna nog uitbreiden. Je kan de openingstijden ook spreiden over de verschillende kernen. En dan ergens een kamer huren voor een dagdeel.” (Interview 4)

In een aantal gevallen maakte men gericht onderscheid tussen de telefonische bereikbaarheid en de openstelling van het inlooppunt (2 interviews). De telefonische bereikbaarheid kan volgens de ouders ruimer zijn.

6.4.8 Maximale reistijd

Aan de deelnemers wordt gevraagd wat voor hen de maximale reistijd was om naar een inlooppunt te gaan. Hieruit blijkt dat een ruime meerderheid een voorkeur heeft voor een inlooppunt in de eigen kern (in 14 interviews genoemd). Deze mag dan wel beperkte openingstijden hebben (in 2 interviews aangegeven) of het mag ook gaan om ‘kleine’ inlooppunten naast een centraal punt in de gemeente (in 4 interviews genoemd). Hierbij spelen naast praktische overwegingen (het moet voor iedereen makkelijk te bereiken zijn) ook persoonlijke gevoelens een rol.

“Liefst in Sassenheim, de gemeenten zijn samengevoegd, maar het voelt nog als Sassenheim. Je gaat niet naar een ander dorp voor dit soort dingen.” (Interview 18)

In 1 geval werd er een voorkeur uitgesproken voor een centraal gebouw op regionaal niveau.

6.4.9 Sfeer en uitstraling

In 5 interviews wordt aangegeven dat het niet uitmaakt hoe een inlooppunt er uit zou zien, mensen hebben toch geen belangstelling of het ging hen vooral om de inhoud. Privacy wordt vaak (in 5 interviews) genoemd als belangrijk element van de uitstraling.

Daarnaast vallen er regelmatig woorden als ‘huiselijk’ en ‘huiskamer’ (in 4 interviews), dit wordt vaak toegelicht met termen als: kleurrijk, warm, licht, leestafel/leeshoek, sfeervol.

“Laagdrempelig, niet te veel computers of zo’n computerzuil. Niet te kantoorachtig, sfeervol. Zoals de vernieuwde Rabobank, met zitjes. Geen hoge balie. Warme sfeer, niet te klinisch.” (Interview 6)

In 3 interviews wordt ook een duidelijke voorkeur uitgesproken voor het combineren van functies in een inloopcentrum. Hierbij kan gedacht worden aan praktische zaken zoals het postkantoor of een bibliotheek, maar ook aan laagdrempelige en vooral leuke activiteiten.

“Koffieochtenden voor ouders. Workshops voor ouders, al dan niet gegeven door vrijwilligers. Ook is het een idee om activiteiten voor kinderen gelijktijdig aan te bieden met hulp/coaching/ondersteunende initiatieven voor ouders. Bestaande knutsel- en/of kookactiviteiten voor kinderen in het centrum brengen. Andere voorbeelden: Taarten van Abel-achtige activiteiten, Reiki of massage-inloopochtend, maar ook: BACA (Bikers Against Child Abuse) en/of een Harley Davidson middag. Ook een pianobar behoort tot de mogelijkheden. Mensen uit de doelgroep zullen het centrum na een tijd kennen van niet alleen nuttige preventieve cursussen, maar ook van ontspannende activiteiten en cursussen en zullen misschien sneller aankloppen of doorverwijzen bij problemen.” (Interview 20)

Naast de inrichting wordt in 5 interviews vooral de houding van het personeel benadrukt als bepalend voor de sfeer en uitstraling.

“Het moet klantvriendelijk en kindgericht zijn. Mensen met de juiste informatie, ze moeten deskundig zijn en tot de kern kunnen komen. Ze moeten vriendelijk zijn. Verder maakt de inrichting niet uit, je wilt er niet te lang blijven.” (Interview 17)

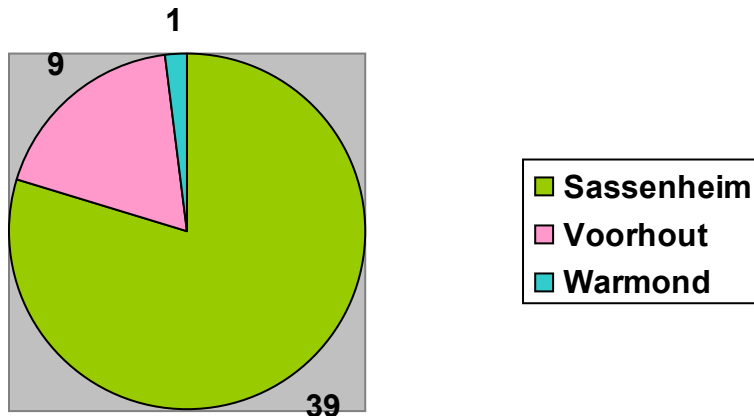
Andere opvallende kenmerken die genoemd werden zijn overzichtelijk (2 interviews), positief (1 interview) en veilig (1 interview).

6.5 Welke kern?

Ouders kunnen aangeven welke kern volgens hen het meest geschikt of het minst geschikt is als er één fysiek CJG zou komen in Teylingen.

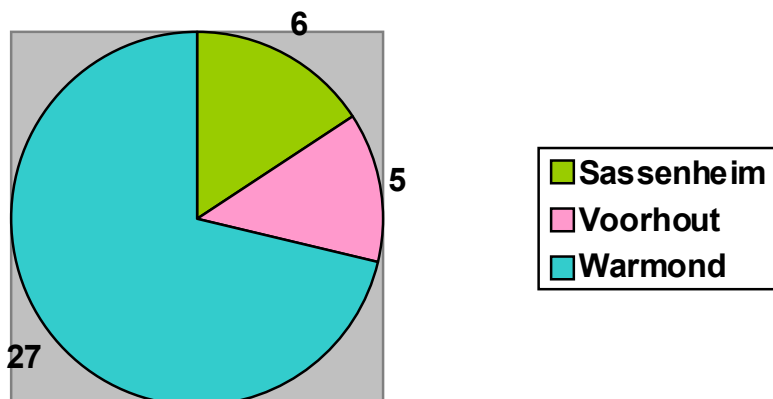
In onderstaande diagrammen worden de voorkeur en per kern weergegeven.

Meest geschikt:

Figuur 2: Meest geschikte kern volgens geïnterviewde ouders.

Minst geschikt:

Figuur 3: Minst geschikte kern volgens geïnterviewde ouders

6.5.1 Reacties per kern

Zoals uit de maximale reistijd al bleek geven veel ouders de voorkeur aan een inlooppunt in de eigen kern. Hieronder wordt nog een overzicht gegeven van de reacties van de ouders per kern.

6.5.2 Warmond

Warmond wordt door bijna iedereen ervaren als klein en moeilijk bereikbaar, en daarom niet geschikt voor een centraal gemeentelijk inlooppunt. De ouders uit Warmond vinden een inlooppunt wel wenselijk omdat dit dan toegankelijk is voor iedereen en je bekende gezichten ziet.

6.5.3 Sassenheim

Sassenheim wordt vooral door ouders uit Sassenheim, maar soms ook door ouders uit Voorhout gezien als een geschikte kern voor een inlooppunt. Dit hangt samen met de centrale ligging en de goede bereikbaarheid van deze kern, evenals het winkelaanbod waardoor veel mensen uit andere kernen toch regelmatig in Sassenheim komen. De ouders uit Warmond vinden Sassenheim alleen geschikt als adres voor extra hulp, niet voor een inlooppunt.

6.5.4 Voorhout

Ouders uit Voorhout geven de voorkeur aan een inlooppunt in Voorhout zelf. Ook vinden sommige ouders uit Sassenheim de afstand tot Voorhout geen probleem. Soms is er wel sprake van een zekere 'emotionele' afstand, mensen zijn trots op hun eigen dorp (Sassenheim) en Voorhout voelt dan onbekend.

6.6 Geschikte locaties

Met behulp van foto's konden ouders in samenspraak aangeven welke locatie zij zeer geschikt, redelijk of ongeschikt vonden voor het CJG.

Voorkeur	Locatie	Kern	Perfect (aantallen)	Redelijk (aantallen)	Ongeschikt (aantallen)
Hoogste scores op 'perfect'					
1	Postkantoor	Sassenheim	11	5	0
2	De Schutse/Sassembourg	Sassenheim	10	3	2
3	Bernardus/Zilverstroom	Sassenheim	8	5	3
Hoogste scores op 'redelijk'					
4	Stationslocatie	Voorhout	6	8	2
5	Ankerplaats/Narcissenlaan	Sassenheim	5	7	4
6	Bolero	Voorhout	4	8	4
7	Herenstaete/Agneshove	Voorhout	2	10	4
Hoogste scores op 'ongeschikt'					
8	@hok	Voorhout	3	5	8
9	Kerkzicht	Voorhout	1	7	8
10	Fascinus	Sassenheim	0	8	8
11	Bollenschuur/Speelburg	Voorhout	1	3	11
12	AMW	Warmond	1	4	11

De drie locaties die door de ouders het meest 'perfect' worden gevonden voor een Centrum voor Jeugd en Gezin zijn het Postkantoor in Sassenheim (11 interviews), De Schutse/Sassembourg in Sassenheim (10 interviews) en Bernardus in Sassenheim (8 interviews).

De reacties op deze locaties worden hieronder beschreven.

6.6.1 Postkantoor in Sassenheim

Veel ouders vinden het postkantoor een aantrekkelijk gebouw. Ook de centrale ligging van het gebouw spreekt veel ouders aan. Een aantal ouders ervaart dit ook als nadeel. Het is een plek waar mensen je makkelijk naar binnen kunnen zien lopen, er is weinig anonimiteit.

“Ligt eraan wat ze gaan doen in zo’n CJG, het is wel zichtbaar, als ze je daar zien weten ze dat je problemen hebt, maar als je er ook andere dingen kan doen is dat minder.” (Interview 18)

Opvallend is dat ook veel ouders uit Voorhout en de ouders uit Warmond het Postkantoor ook als perfecte locatie aanwijzen.

6.2.2 De Schutse/Sassembourg in Sassenheim

De Schutse riep bij ouders weinig spontane reacties op, er zijn juist 2 negatieve reacties genoteerd: ‘uit de route’ en ‘voor oudere mensen’. Toch selecteren veel ouders De Schutse uiteindelijk wel als perfecte locatie voor het CJG. Ook hieronder zijn veel ouders uit Voorhout.

6.6.3 Bernardus in Sassenheim

De Bernardus/Zilverstroom riep alleen negatieve spontane reacties op: geen aantrekkelijk gebouw en slechte parkeermogelijkheden. Veel mensen zijn echter wel bekend met het gebouw omdat het consultatiebureau er al zit. Bernardus wordt vooral door ouders uit Sassenheim en een klein aandeel ouders uit Voorhout als perfecte locatie aangewezen.

6.6.4 De meest gekozen locatie per kern

De meest gekozen locatie in Sassenheim is het postkantoor (11 interviews). Het wordt een aantrekkelijk gebouw gevonden en is centraal gelegen.

De meest gekozen locatie in Voorhout is de stationslocatie. Deze wordt in 1 interview aangeduid als goed bereikbaar. In een ander interview betwijfelt men echter in hoeverre mensen die naar het CJG gaan met de trein zullen reizen. Daarnaast wordt Herenstaete/Agneshove door veel mensen (in 10 interviews) als een redelijke locatie gezien.

In Warmond wordt er maar één locatie als optie aangeboden, het gebouw waar het algemeen maatschappelijk werk is gevestigd (bij de huisarts). Deze wordt door de ouders uit Warmond als perfecte locatie aangewezen. In 12 interviews met mensen van buiten Warmond wordt de locatie juist als ongeschikt bevonden. Dit hangt waarschijnlijk samen met de slechte bereikbaarheid van Warmond maar ook het gebouw zelf wordt door een ouder als ‘donker’ ervaren.

6.6.5 Eigen suggesties

Een aantal ouders heeft zelf ook nog suggesties voor het onderbrengen van het CJG. Opties in Sassenheim die genoemd worden zijn de GGZ Sassenheim aan de Rusthofflaan, het multifunctionele gebouw Onderdak aan de Parklaan en de peuterspeelzaal Jip & Janneke aan de Julianalaan. Deze laatste is een suggestie van ouders uit Warmond. Ook het Trefpunt in Warmond wordt genoemd als mogelijkheid. In Voorhout wordt de bibliotheek (bestuurscentrum) nog genoemd als mogelijke plek voor een inlooppunt. Daarnaast komen ouders met meer algemene suggesties zoals inloopsprekuren op een plek waar al veel mensen komen zoals in de voetbalkantine of bij de huisarts.

6.7 Conclusie interviews ouders

Een groot deel van de geïnterviewde ouders is geïnteresseerd in de ontwikkeling van het CJG en heeft hier ideeën en verwachtingen bij.

6.7.1 Opvoedondersteuning

De ouders hebben behoefte aan informatie en advies en lichte opvoedingsondersteuning in de eigen omgeving. Alhoewel veel ouders redelijk tot goed bekend zijn met voorzieningen als het Opvoed Advies Punt en het consultatiebureau, heerst het idee dat er nog te weinig bekendheid aan wordt gegeven. Er blijkt vaak meer te zijn dan je in eerste instantie denkt, maar dit is niet voor iedereen direct toegankelijk. Wel zien ouders het consultatiebureau als een logische en bekende locatie om van daar uit verdere opvoedondersteuning te bieden. Ouders hebben behoefte aan een doorlopende lijn in opvoedondersteuning van 0 tot 18 jaar en geven aan dat het consultatiebureau hierin een goed startpunt is.

Wat betreft het aanbod opvoedondersteuning geven ouders aan behoefte te hebben aan aanvullend aanbod. Met name de mogelijkheden voor informatie, advies en lichte opvoedhulp voor kinderen van boven de 4 jaar worden gemist.

Daarnaast heeft men behoefte aan informatie op internet en aan informatiebijeenkomsten of cursussen, dit laatste ook vanwege de mogelijkheid tot ontmoeting met andere ouders. Hierbij is een aandachtspunt voor de inhoud de flexibiliteit en diversiteit in diepgang en niveau. Andere aandachtspunten zijn: bekendheid geven aan het aanbod, en een positieve sfeer.

Ouders maken zich zorgen over de samenwerking en de afstemming tussen hulpverlenende organisaties. Niet alleen de kwaliteit van de samenwerking, maar ook de communicatie naar ouders toe verdient hierin aandacht.

6.7.2 Het CJG

Ouders zoeken in eerste instantie het liefst contact via een website. Een website is anoniem en toegankelijk en biedt de mogelijkheid tot functies als online vragen stellen. Telefonisch contact wordt als een vanzelfsprekende, maar niet per definitie laagdrempelige, vorm voor het eerste contact gezien. Een inlooppunt wordt gezien als een voorziening waar ouders gebruik van maken als de keuze voor hulp gemaakt is. Ouders geven aan veel waarde aan een inlooppunt te hechten. Kwaliteit is hierin belangrijk. Het liefst hebben ouders een CJG in hun eigen kern die 24 uur per dag open is en waar altijd de juiste medewerker hen direct kan helpen. Ouders vinden het lastig een keuze te maken wanneer zij de openingstijden af moeten zetten tegen reistijd en de beschikbaarheid van de juiste professional.

Privacy, goede hulpverlening en een positieve sfeer vinden ouders belangrijker dan de locatie. Wel geven ouders aan zich meer thuis te voelen in een huiselijke, informele sfeer en lijkt het hen prettig als het CJG wordt gecombineerd met andere functies.

Bijna alle ouders willen een inlooppunt in de buurt, bij voorkeur in de eigen kern. Daarnaast wordt Sassenheim vaak genoemd als mogelijke locatie voor een inlooppunt of als centraal punt in de gemeente. Daarbij spreekt het veel ouders aan dat het inlooppunt gecombineerd wordt met andere functies. Als mogelijke locaties spreken het Postkantoor en de Schutse in Sassenheim het meest aan.

6.7.3 Betrokkenheid

Ouders reageren over het algemeen enthousiast en betrokken als hen wordt gevraagd om mee te denken over het CJG, zowel bij de organisatie als de panelgesprekken. Ook de werkvormen van de interviews worden gewaardeerd en maken de panelgesprekken afwisselend. Een groot deel van de ouders geeft ook aan graag betrokken te blijven. 28 ouders gaven aan de nieuwsbrief te willen ontvangen en 13 ouders gaven aan deel te willen nemen aan de klankbordgroep. De neven doelstelling om met dit onderzoek draagvlak voor het CJG te stimuleren is hiermee dan ook bereikt.

Hoofdstuk 7. Interviews jongeren

7.1 Inleiding

De interviews hebben de vorm van panelgesprekken. De aard van het onderzoek is kwalitatief, de diversiteit aan meningen, gedachten en gevoelens wordt hiermee onderzocht.

In dit verslag zijn de interviews als onderzoekseenheid genomen. Het aantal geïnterviewde jongeren per panelgesprek loopt echter uiteen van één tot zeven jongeren.

In dit verslag wordt per interview-item een samenvatting gegeven van de reacties tijdens de interviews. Een compleet overzicht van alle reacties is verkrijgbaar bij JSO of gemeente Teylingen.

7.2 De jongeren

In totaal is er met 25 jongeren gesproken. Ook bij hen bestaat het interview uit twee onderdelen, namelijk opgroeiondersteuning en het CJG. De werkvormen die tijdens de interviews zijn gebruikt vindt u in bijlage 3.

7.3 Opgroeiondersteuning

Jongeren kunnen bij het huidige aanbod aangeven waar kansen voor verbetering liggen voor: informatie en advies, toeleiding naar hulp en de CJG website voor jongeren. Per onderdeel kunnen jongeren aangeven wat volgens hen belemmeringen zijn om van het bestaande aanbod gebruik te maken (barrières) en welk aanvullend aanbod zij nodig vinden (kansen). Net zoals bij de ouders lopen bij de jongeren de antwoorden vaak door elkaar. De reacties zijn per onderdeel samengevat.

7.3.1 Informatie en advies

Jongeren is gevraagd om aan te geven wat voor hen belangrijk is als ze ergens informatie of advies over willen hebben.

Veel jongeren geven aan niet zo goed te weten waar ze met hun vraag heen zouden gaan (4 interviews). Ze gaven aan niet te weten welke voorzieningen er in de gemeente Teylingen zijn.

*“We kennen wel de website van de gemeente, maar zien daar geen info over dit soort dingen. We zien eigenlijk nooit iets. De kindertelefoon is wel bekend, maar niet per se in de gemeente Teylingen.”
(interviews 16)*

Jongeren geven aan dat het fijn is als er een voorziening komt (1 interview) en dat het goed is als voorzieningen gebundeld zijn (2 interviews).

PR is erg belangrijk (2 interviews). Jongeren moeten weten dat het CJG er ook voor hen is en waarvoor ze er terecht kunnen.

Jongeren geven aan het belangrijk te vinden om op de juiste manier geholpen te worden. Een medewerker moet zorgvuldig (2 interviews) te werk gaan en zijn houding en vragen afstemmen op de betreffende jongere (1 keer), zodat er wordt aangesloten op de belevingswereld van de jongere.

“Ze moeten zorgen dat iedereen het weet. Bijvoorbeeld over de verschillende soorten geloof van jongeren zoals hardcore. Dat je niet de verkeerde vragen gaat stellen. Je moet niet aan een hardcore-iemand vragen: ‘Ga je wel eens naar de kerk?’ En je moet geen moeilijke taal gebruiken.” (interview 10)

In 2 interviews wordt door jongeren aangegeven dat ze eerst naar hun ouders zouden gaan.

Jongeren noemen in 2 interviews de kindertelefoon als bestaande mogelijkheid om naartoe te bellen. Er wordt wel de kanttekening bij geplaatst dat het te kinderachtig is en dat ze daar zelf niet heen zouden bellen voor echte hulp.

“Ik neem de medewerkers (van de Kindertelefoon) niet serieus.” (Interview 19)

Ook wordt het jongerenwerk genoemd (2 interviews). De jongeren die zelf contact hebben met het jongerenwerk vinden dit toegankelijk omdat zij de jongerenwerkers al kennen, al zijn er ook jongeren binnen deze groep die juist liever naar iemand toegaan die ze niet kennen (1 keer).

Voor het zoeken van informatie en advies wordt door jongeren onder andere genoemd dat het een drempel is om hulp te zoeken. Hoewel het zoeken van informatie of het vragen van advies niet per definitie in houdt dat er hulpverlening aan te pas komt, blijken jongeren wel deze associatie te hebben. Zie voor meer informatie ‘De juiste extra hulp’.

7.3.2 De juiste extra hulp

Via het CJG kunnen jongeren verwezen worden naar de juiste extra hulp. Jongeren is gevraagd aan te geven wat ze hierin belangrijk vinden.

Jongeren vinden het moeilijk om hulp te vragen en op zoek te gaan naar iemand of een instantie die ze kan helpen, dit is een drempel (5 interviews). Het wordt ervaren als niet stoer en iets waar je lef voor nodig hebt om toch te doen.

Deze drempel wordt bevestigd door de opmerkingen die gemaakt zijn over privacy (2 interviews), discretie (1 interview) en communicatie (1 interview). Voor jongeren is het belangrijk dat anderen niet kunnen zien dat je ergens naartoe gaat voor hulp, dat zij anoniem hun vraag kunnen stellen en zelf in de hand hebben hoe vaak ze er gebruik van maken. En als je er dan bent moet je volgens de jongeren niet eindeloos moeten wachten voordat je een gesprek hebt.

Ook wordt benadrukt dat de medewerkers een belangrijke rol hebben. Jongeren willen écht gezien worden. Professionals die hen goed helpen en niet te onervaren zijn. Medewerkers die niet te oud of te jong zijn (lieft rond de 30 jaar).

“De medewerker moet geen ongemakkelijke vragen stellen, zoals de schoolarts. Die stelt ongemakkelijke vragen zoals plaatjes aanwijzen van hoe groot je piemel is.” (interview 21)

7.3.3 Jongerenwebsite

Voor de 20% jongereninformatie op de website van het CJG geven jongeren de onderstaande aandachtspunten.

Een website is voor jongeren een laagdrempelige voorziening (4 interviews). Jongeren geven aan snel van een website gebruik te maken, ook om even rond te kijken wat een CJG nu te bieden heeft.

Via de website willen jongeren snel in contact (4 interviews) kunnen komen met de juiste professional of snel een afspraak kunnen maken. Bijvoorbeeld met een knop om een afspraak te maken. Hierbij willen jongeren niet allerlei persoonlijke gegevens invullen.

Via de website willen jongeren ook hun vragen kunnen stellen. Een antwoord moet wel snel worden gegeven.

Jongeren willen zelf input leveren voor een website door middel van een forum (2 interviews) waarin jongeren met elkaar kunnen praten. Participatie (2 interviews) van jongeren bij het maken van de site vinden ze leuk en maakt het aansprekend, maar ze hebben twijfels over hoe lang dat stand houdt.

“Het is leuk als andere jongeren aan de website meewerken, maar ik denk niet dat je dat lang volhoudt, zoiets is maar een paar keer leuk.” (Interview 10)

Informatie op de website moet preventief zijn. Jongeren vinden informatie over regels (3 interviews) belangrijk, bijvoorbeeld regels over wat er ('s avonds) op straat wel en niet mag. Andere onderwerpen die genoemd worden zijn: studiefinanciering, alcohol en drugs en geldzaken. De suggestie werd gedaan om een onderdeel met: wat speelt er in de buurt op de website te zetten. Bijvoorbeeld naar aanleiding van een enquête.

Het is leuk als er ook een agenda van CJG activiteiten (in 1 interview genoemd) voor jongeren te vinden is. Op de website moet informatie snel en makkelijk te vinden zijn en de website moet er niet kinderachtig uit zien.

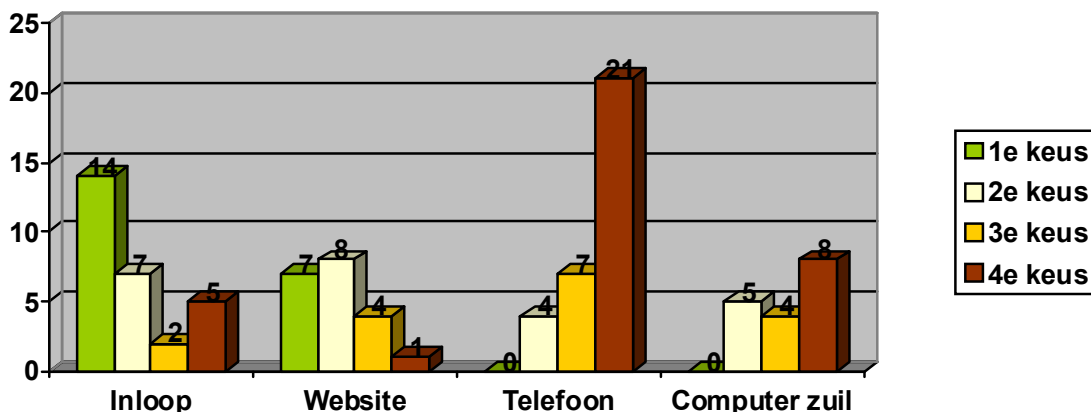
“Site moet er strak uitzien, geen graffiti spuitende jongere of te kinderachtige dingen. Overzichtelijk en algemeen.” (Interview 19)

7.4 Het Centrum voor Jeugd en Gezin

Het tweede deel van de panelgesprekken bestond uit vragen over het te ontwikkelen Centrum voor Jeugd en Gezin. De vorm van het contact, kern, locatie en uitstraling staan hierin centraal.

7.4.1 Vorm van het aanbod

Jongeren konden individueel hun voorkeur aangeven voor vier verschillende vormen van contact, namelijk: telefonisch, bij een inlooppunt, via een website of via een computerzuil (waarbij je zelf een afspraak kunt maken). De jongeren werd gevraagd deze vormen te rangschikken. Waar zouden zij het meest vanzelfsprekend gebruik van maken?

Figuur 4: De voorkeur van jongeren voor type CJG-aanbod

Aantallen in de grafiek zijn absolute waarden. Verschil in totalen hangt samen met missende waarden.

Jongeren geven prioriteit aan een inlooppunt. 67% van de jongeren vindt dit het belangrijkste. 33% van de jongeren vindt een website het belangrijkste. De tweede keus is redelijk gelijkmatig verdeeld, maar ook hierbij zijn website (34%) en inlooppunt (29%) het belangrijkste. Telefonische bereikbaarheid heeft zowel in de derde (41%) als vierde keus (44%) het belangrijkste aandeel. De computerzuil heeft geen prioriteit voor jongeren.

Een inlooppunt is voor jongeren belangrijk. Als er echt iets aan de hand is willen jongeren met iemand er over kunnen praten.

Een website is voor jongeren laagdrempelig en helpt daarmee bij het zetten van de eerste stap, met name als ze ook via de website vragen kunnen stellen.

“Je moet snel antwoord krijgen bij mail, er moeten dus mensen achter de computer zitten die op de dag snel antwoord geven.” (Interview 19)

Veel jongeren hebben last van telefoonangst als het gaat om bellen naar instanties. Daarnaast is beltegoed vaak een probleem en durven ze thuis niet te bellen omdat anderen dan hun gesprek kunnen meeluisteren. Een computerzuil vonden jongeren onhandig, omdat het makkelijker is om afspraken via internet te maken.

7.4.2 Vanzelfsprekendheid

Aan de hand van vier items is besproken wat het voor jongeren vanzelfsprekend maakt om met vragen naar het CJG toe te gaan?

1. Een aparte jongerenlocatie

Voor jongeren is het belangrijk om een eigen plek te hebben (6 interviews). Jongeren willen niet de kans lopen hun ouders tegen te komen. Ze zien dan ook een eigen gebouw als beste optie. Als alternatief geven ze een eigen ingang en balie of spreekuren op andere tijden.

Jongeren denken sneller een CJG binnen te lopen als het alleen voor jongeren is. 'Jongeren onder elkaar' verlaagt enerzijds de drempel, maar als er een bepaald type jongeren komt, dan kan dat ook weer averechts werken.

"Liever een eigen plek. Je wilt niet gezien worden. Of bijvoorbeeld hetzelfde gebouw en dan een andere ingang. Straks kom je je ouders tegen." (Interview 10)

2. Maximale reistijd

Jongeren willen het liefst een voorziening in hun eigen kern (4 interviews). Jongeren in Voorhout gaan niet zo snel naar Sassenheim en vice versa, met name de tieners (10-14 jaar).

Centraal in Teylingen (2 interviews) is ook genoemd. De maximale reistijd voor jongeren is 15-20 minuten fietsen (2 interviews).

"Het moet wel in de eigen kern zijn. Ik woon zelf in Warmond maar ben meer gericht op Sassenheim. Raar als je dan helemaal naar Voorhout moet." (Interview 16)

3. Goede openingstijden

Na schooltijd (7 interviews) en 's avonds (3 interviews) zijn tijden dat jongeren bij een CJG langs kunnen gaan. Er is geen voorkeur voor een specifieke avond, omdat verplichtingen 's avonds per persoon verschillen. Ook het weekend wordt als optie genoemd.

Meningen verschillen over de keuze regionaal en lang open, of dichtbij en kort open. Het maken van deze keuze vinden de deelnemers lastig. Belangrijk is wel dat er vaste openingstijden zijn die niet veranderen.

"Moeilijke keuze tussen één plek met ruime openingstijden of meerdere locaties met beperkte opening. Je kan bijvoorbeeld maandag/dinsdag in Sassenheim doen en woensdag/donderdag ergens anders." (Interview 16)

4. Wat is belangrijk qua sfeer en uitstraling?

Jongeren hebben een uitgesproken mening over hoe een CJG voorziening voor jongeren er uit moet komen te zien.

Jongeren vinden het belangrijk dat ze zich thuis kunnen voelen (3 interviews) in een CJG. Als concrete voorbeelden worden genoemd: een bank, loungeplek, muziekje en drankje (2 interviews).

Niet saai of kantoorchtig (3 interviews), maar ook niet overdreven vrolijk.

“Het moet gezellig zijn, niet als een gevangenis. Het moet licht zijn, zoals het gemeentehuis. En leuk, niet te netjes. Je moet je er niet vervelen. Er moet een boekenkast zijn, een balie, kleuren, een rolstoeltje (zoals waar ik nu op zit) waar je lekker mee kan spelen.” (Interview 3)

Jongeren vinden het leuk als er in het gebouw ook andere activiteiten zijn, maar voor vragen willen ze wel in een aparte kamer (drie interviews) terecht kunnen.

“Met plantjes, het moet ontspannen zijn, een thuisgevoel, anders durf je niks te vertellen. En bijvoorbeeld ook met een dansvloer of een kinderdisco. Als er ook andere activiteiten zijn ben je bekend en ga je er makkelijker naartoe. Een grote open ruimte voor activiteiten.” (Interview 10)

Sfeer en uitstraling zijn belangrijk voor jongeren. Belangrijk is dat er niet specifieke groepen (één keer) jongeren komen (skaters e.a.), zoals vaak bij een jongeren centrum het geval is.

Jongeren denken hierover graag mee. Om draagvlak te creëren en een voorziening ook echt op wensen en behoeften van jongeren af te stemmen is het nuttig om ook in een later stadium jongeren bij de vormgeving en aankleding van een CJG voorziening voor jongeren te betrekken.

7.4.3 Geschikte locatie

Er zijn twaalf foto's van locaties in Teylingen aan jongeren voorgelegd. Met de vraag: welke locatie is perfect, welke locatie is redelijk en welke is ongeschikt?

Voorkeur	Locatie	Kern	Perfect (aantallen)	Redelijk (aantallen)	Ongeschikt (aantallen)
Hoogste scores op 'perfect'					
1	De Schutse/Sassembourg	Sassenheim	4		1
2	Ankerplaats/Narcissenlaan	Sassenheim	3	1	1
Hoogste scores op 'redelijk'					
3	Bolero	Voorhout	2	2	1
3	Bolero	Voorhout	2	2	1
4	Stationslocatie	Voorhout	2	2	2
Hoogste scores op 'ongeschikt'					
5	Bernardus	Sassenheim	2	1	2
6	Herenstaete/Agneshove	Voorhout	2	1	3
7	Postkantoor	Sassenheim	1	2	3
8	Kerkzicht	Voorhout	1	2	3
9	Bollenschuur/Speelburg	Voorhout	1	2	3
10	@hok	Voorhout	1	2	3
11	Fascinus	Sassenheim		1	4

De Schutse/Sassenbourg in Sassenheim is door 4 van de 7 groepen als 'perfecte' locatie gekozen en komt daarmee als favoriete locatie uit de bus.

"Het moet een bekende plek zijn die niet te zichtbaar is. Het moet er rustig zijn." (interview 16)

Op de tweede plaats is Ankerplaats/Narcissenlaan geëindigd met drie interviews de nominatie 'perfect'. Hoewel er wel de volgende opmerking bij geplaatst is:

"Bij de Ankerplaats zitten ook allemaal oude mensen, die doen saggo." (interview 3)

Een groep tieners uit Voorhout geeft nadrukkelijk aan niet naar een andere kern te gaan met een vraag. Zij hebben alleen locaties in Voorhout beoordeeld. In Voorhout krijgen de Stationslocatie, Bolero en Herenstaete/Agneshove alle drie twee nominaties 'perfect'. In Warmond zijn geen locaties als 'perfect' beoordeeld.

Jongeren gaven aan dat privacy (2 interviews), centrale ligging (2 interviews) en kwaliteit belangrijk zijn bij de locatiekeuze. Niet een locatie bij bejaarden of kinderen, vanwege klachten en kinderlijk imago. Ook geven jongeren niet de voorkeur aan een jongerencentrum, daar komen specifieke groepen en is vooral bedoeld om leuke dingen te doen.

"Privacy en goed helpen is belangrijker dan waar de plek fysiek is." (interview 21)

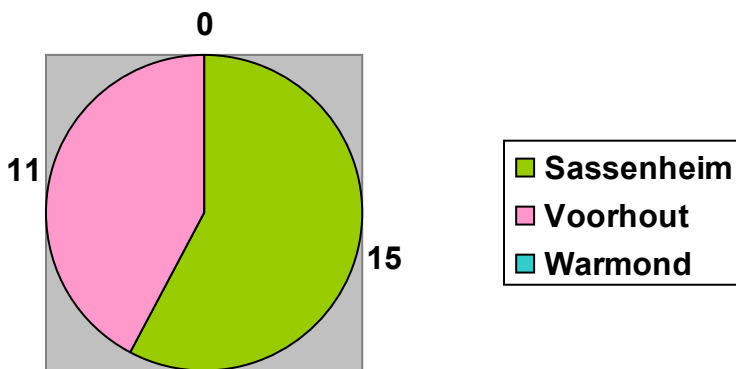
Andere mogelijke locaties die jongeren noemden zijn: bij de GGZ/psychiatrie in de buurt, bij de nieuwe skatebaan, Ter Leede (voetbal), Zandslootkade (hier fietsen veel jongeren al langs), Oranjebuurt (Sassenheim), Julianalaan (Sassenheim) bij de peuterspeelzaal (Jip & Janneke) en Hooghkamer (Voorhout).

7.4.4 Geschikte kern

Jongeren kunnen aangeven welke kern volgens hen het meest geschikt of het minst geschikt is als er één fysiek CJG zou komen in Teylingen.

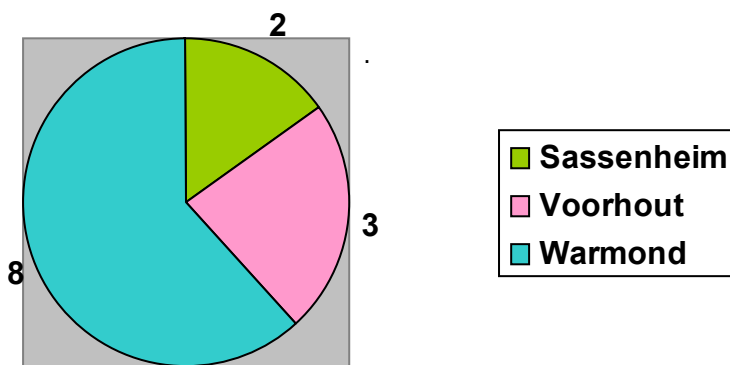
In onderstaande diagrammen worden de voorkeur en per kern weergegeven.

Meest geschikt:

Figuur 5: Meest geschikte kern volgens geïnterviewde jongeren

Minst geschikt:

Figuur 6: Minst geschikte kern volgens geïnterviewde jongeren.

Sassenheim heeft de meeste voorkeur. 15 jongeren (58%) kozen Sassenheim als meest geschikte kern van Teylingen voor het CJG.

“Veel jongeren komen in het dorp. Het moet niet een plek zijn waar iedereen komt, waar iedereen het kan zien zoals het gemeentehuis of het zwembad. Maar wel iets bekends.” (Interview 16)

Het verschil in voorkeur tussen Sassenheim en Voorhout is niet groot. 11 Jongeren (42%) kozen voor Voorhout. De jongeren kozen niet voor Warmond.

De jongeren vinden het belangrijk dat het CJG op een centrale plek komt (4 keer). Ook willen jongeren het liefst dat het CJG in hun eigen kern komt (4 keer), zowel jongeren uit Sassenheim als jongeren uit Voorhout. Zo mogelijk gaat de voorkeur dus uit naar een inlooppunt voor jongeren in elke kern.

“We wonen allemaal in Sassenheim, het moet in Sassenheim zijn.” (interview 3)

Acht jongeren gaven aan Warmond (31%) de minst geschikte kern voor het inloop punt van het CJG te vinden.

“Ik ga echt niet helemaal naar Warmond.” (Interview 19)

Zowel Sassenheim (n = 2, 12%) als Voorhout (n = 3, 17%) werden niet vaak als ongeschikt beoordeeld. De jongeren (58%) gaven vooral aan dat het CJG niet buiten de kernen moet komen, zoals te zien is op figuur 2.

“Het CJG moet niet afgelegen liggen of tussen de kernen in liggen.” (Interview 21)

7.4.5 Barrières ten aanzien van het CJG

Hierbij is het voor jongeren belangrijk dat ze zelf kunnen beslissen wat er gebeurt en of er vervolg wordt gegeven aan het eerste contact. De angst heerst dat je al snel ergens aan vast zit, een afspraak of training, of zelfs de kinderscherming. Jongeren willen op een vrijblijvende manier contact en hebben niet altijd vertrouwen in hulpverlening.

Een andere barrière is dat jongeren het moeilijk vinden om bij zichzelf te erkennen of er voor uit te komen dat ze ergens ondersteuning of hulp bij nodig hebben. Het is moeilijk te bepalen wanneer de grens is bereikt.

7.5 Conclusie interviews jongeren

7.5.1 Opgroeiondersteuning

Jongeren ervaren al snel een drempel in het vragen van advies of hulp. Om deze drempel te verlagen is het bij alle onderdelen (zoals de locatie, de medewerker, de hulpverlening, de sfeer), belangrijk dat dit op de jongere is afgestemd. Een jongere wil zich welkom voelen, goed en snel geholpen worden. Dit welkom voelen hangt samen met de locatie, de inrichting en de medewerkers. Het contact moet vrijblijvend zijn en bij voorkeur anoniem. Het belang van kwaliteit van hulpverlening werd door jongeren benadrukt. Ook werd het belang van goede PR benadrukt, zowel voor het onder de aandacht brengen van de voorziening, maar ook ondersteunend aan de beeldvorming van de sfeer en uitstraling van het CJG.

Hoewel een inlooppunt voor jongeren het meest belangrijk is, hechten ze ook veel waarde aan een website. Via de website willen jongeren vragen kunnen stellen en daarvan verwachten ze snel een antwoord. Ook willen ze afspraken kunnen maken via de website en eenvoudig informatie kunnen vinden. Een website wordt door jongeren als de meest laagdrempelige voorziening beschouwd.

7.5.2 Het CJG

Jongeren geven de voorkeur aan openingstijden na schooltijd, waaronder 's avonds en in het weekend. Echter, buiten kantooruren kunnen er geen afspraken met andere organisaties gemaakt worden. Dit belemmert de effectiviteit van openingstijden 's avonds en in het weekend van een CJG.

Jongeren etaleren niet graag hun vragen of problemen en willen daarom op een onopvallende manier gebruik kunnen maken van het CJG. Geen confrontaties met groepen hangjongeren, ouders of winkelend

publiek. Liever wat minder opvallend, maar wel centraal en op een plek waar je regelmatig in de buurt bent en die na schooltijd (eind van de middag en 's avonds) open is.

Jongeren willen een eigen jongeren-CJG, het liefst dichtbij (max. 20 minuten fietsen) en bijvoorkeur in elke kern een inlooppunt. Voor jongeren is de afstand naar een andere kern al snel een barrière, enerzijds omdat ze vooral in termen van hun eigen kern denken, en anderzijds omdat zij gebruik maken van de fiets als vervoermiddel.

Als er gekozen moet worden tussen kernen dan heeft Sassenheim de voorkeur met als favoriete locatie Schutse/Sassenbourg, maar het verschil in voorkeur tussen Sassenheim en Voorhout was erg klein. Warmond is het minst favoriet, zowel wat betreft kern als wat betreft locaties.

7.5.3 Betrokkenheid

Over het algemeen reageerden jongeren betrokken als hen werd gevraagd om mee te denken over het CJG. Een aantal jongeren gaf aan betrokken te willen blijven bij de CJG-ontwikkeling, acht via de Klankbordgroep, en zeven via de nieuwsbrief. Eén groepje jongeren wilde graag over de randvoorwaarden van het CJG nog eens verder brainstormen, wat tot een overleg met de beleidsmedewerkers van gemeente Teylingen heeft geleid. De neven doelstelling om met dit onderzoek draagvlak voor het CJG te stimuleren is hiermee dan ook bereikt.

Hoewel jongen in eerste instantie vaak aangaven zelf niet snel gebruik te maken van het CJG hadden ze veel ideeën over wat belangrijk is voor de ontwikkeling van een CJG voor jongeren. Waardevolle input die kan bijdragen aan het slagen van het CJG.

Hoofdstuk 8. Algemene conclusie en aanbevelingen

In dit hoofdstuk worden de conclusies van de interviews samengevat, hierbij wordt gebruik gemaakt van de analyse in hoofdstuk 5 om de uitkomsten te interpreteren of onderbouwen.

8.1 Algemeen

8.1.1 Positieve betrokkenheid

In het algemeen reageren ouders en jongeren positief op de komst van het CJG. Men is bereid om mee te denken over de invulling van het CJG (zowel tijdens de interviews als in de toekomst via klankbordgroepen). Uit de cijfers van het Opvoed Advies Punt blijkt een toenemende behoefte van ouders aan opvoedingsondersteuning, dit sluit aan bij de landelijke trend. Het CJG komt dus voor veel ouders op het juiste moment, het voldoet aan de behoefte. Het is aan te bevelen aan te sluiten bij deze behoefte en de betrokkenheid van ouders vast te houden via klankbordgroepen en nieuwsbrieven.

8.1.2 Doorlopend aanbod in de basisschoolleeftijd

Veel ouders missen de ondersteuning die zij vanuit het consultatiebureau gewend zijn wanneer hun kind de basisschoolleeftijd bereikt heeft. Uit de inventarisatie van bestaande gegevens blijkt dat er ook weinig gegevens bekend zijn over deze leeftijdsgroep. Het verdient daarom prioriteit om als CJG een belangrijke rol te vervullen in het signaleren van en ondersteunen bij opvoed- en opgroei problemen bij deze leeftijdsgroep. Een duidelijke profilering van de ondersteuning vanuit de jeugdgezondheidszorg en het Opvoed Advies Punt voor deze leeftijdsgroep is hierbij belangrijk. Dit moet gebeuren op het moment dat het contact met het consultatiebureau wordt afgesloten maar daarna kunnen ouders ook per brief, via de website of via het onderwijs en de kinderopvang voorgelicht worden over thema's zoals zakgeld, veilig verkeer, vrije tijdsbesteding etc. en uitgenodigd worden voor informatiebijeenkomsten en cursussen. Gezien het relatief vaak voorkomen van overgewicht en het hoge alcohol- en drugsgebruik onder jongeren is het aan te raden om te investeren in gezondheidsvoorlichting aan ouders en jongeren.

Door ouders in de basisschoolleeftijd te 'binden' aan het CJG is het ook makkelijker om hen te bereiken wanneer hun kinderen in de puberteit zijn en zij mogelijk ondersteuning nodig hebben bij de uitdagingen die bij het opvoeden van pubers horen.

8.1.3 Aanbod

Voor het afstemmen van het aanbod opvoed- en opgroei ondersteuning is het belangrijk rekening te houden met de aanbevelingen uit hoofdstuk 5. Opvallend bij deze aanbevelingen is zowel de relatief hoge instroom Stevig Ouderschap als het relatief hoge aantal meldingen kindermishandeling. Hoewel het basisaanbod opvoedondersteuning op het gebied van preventie kindermishandeling voorziet, verdient het aanbeveling om uitbreiding van dit aanbod te overwegen.

Ook is het aanbod opvoed- en opgroei ondersteuning met betrekking tot scheiding bij ouders een aandachtspunt, zowel in het aanbod voor ouders, kinderen als jongeren. Relatief zijn er in Teylingen (met name in Sassenheim en Warmond) meer ouders die scheiden.

Psychische problemen (bij jongeren en bij ouders) zijn gerelateerd aan alcohol en drugs gebruik, eetproblemen en criminaliteit bij jongeren. Omdat psychische problemen relatief meer in Teylingen voorkomen (met name in Sassenheim en Warmond) en ook de problematiek die hier aan gerelateerd is,

verdient ook dit thema extra aandacht bij het ontwikkelen van aanbod en in snelle en goede toeleiding naar hulp.

Ook voor het bereiken van de ouders en jongeren voor dit aanbod zijn de aanbevelingen uit hoofdstuk 5 en de interviews met ouders en jongeren van belang.

In Sassenheim verdienen inwoners met een niet-westerse achtergrond extra aandacht en in Voorhout met name de westerse allochtonen.

Omdat jeugdcriminaliteit relatief hoger scoort dan andere problemen in Teylingen verdient het aandacht om juist deze jongeren in beeld te krijgen en toe te leiden naar de juiste hulp. Voor het bereiken van deze jongeren kan politie en jongerenwerk een belangrijke rol spelen.

Ook spelen elementen als sfeer en uitstraling voor ouders en jongeren een belangrijke rol om zich ook daadwerkelijk aangesproken te voelen door het aanbod opvoed- en opgroeiondersteuning.

8.1.4 Meer bekendheid geven aan het aanbod via website

De ouders hebben behoefte aan informatie en advies en lichte opvoedingsondersteuning in de eigen omgeving. Hoewel veel ouders redelijk tot goed bekend zijn met voorzieningen als het Opvoed Advies Punt en het consultatiebureau heerst het idee dat er nog te weinig bekendheid aan wordt gegeven. Een deel van het aanbod, met name van nul tot vier jaar, is bij ouders bekend, maar ook een deel van het aanbod is bij ouders onbekend. Er blijkt vaak meer te zijn dan je in eerste instantie denkt maar dit is niet voor iedereen direct toegankelijk. Ook uit de inventarisatie blijkt dat er reeds een breed aanbod aan opvoed- en opgroeiondersteuning voor ouders en jongeren is. De uitdaging lijkt vooral te zijn om het aanbod nog beter te bundelen en via het CJG meer bekendheid aan deze vormen van ondersteuning te geven. Daarnaast zal er meer bekendheid aan het CJG als wegwijzer en toeleider naar het aanbod opvoedondersteuning moeten worden gegeven. De website is hierbij uiteraard een belangrijk medium.

8.1.5 Eigen kern herkenbaar op website

Veel ouders en jongeren geven de voorkeur aan informatie en advies via een website met de mogelijkheid tot het online vragen stellen of een afspraak maken. Met een website wordt dus in een grote behoefte voorzien. Het voordeel van een website is dat het in gelijke mate toegankelijk is voor ouders uit de verschillende kernen. Het is het belangrijk om op de website te benadrukken dat het CJG er is voor de gehele gemeente Teylingen en dat er duidelijke informatie over het aanbod per kern gegeven wordt. Veel ouders en jongeren identificeren zich nog sterk met hun eigen kern.

8.1.6 Centraal punt in Sassenheim, inlooppunten per kern?

Sassenheim wordt door veel ouders en jongeren ervaren als een geschikte kern voor een (hoofd)locatie voor het fysieke CJG. Omdat volgens de analyse van bestaande gegevens Sassenheim ook de kern is die het hoogst scoort op risicofactoren en potentiële problematiek lijkt het voor de hand te liggen om juist in deze kern te investeren in een toegankelijk CJG.

De verschillen tussen de kernen zijn echter gering en mede door de bevolkingsgroei (met name in Voorhout) kunnen er in de toekomst gemakkelijk verschuivingen plaatsvinden.

Daarbij geven veel ouders en jongeren de voorkeur aan een inlooppunt in de eigen kern. Het is daarom aan te bevelen om naast een centrale locatie te zorgen voor laagdrempelige inlooppunten in elke kern, eventueel ondergebracht op bestaande locaties waar al veel ouders en jongeren komen.

8.2 Ouders

8.2.1 Informele netwerken

Veel ouders geven aan graag met andere ouders in contact te komen om te praten over opvoeding en elkaar ondersteuning te bieden. Naast cursussen en themabijeenkomsten zou het zinvol zijn om vanuit het CJG meer informele vormen van ontmoeting en uitwisseling te stimuleren. In Eindhoven is men in 2007 naar een Amerikaans voorbeeld begonnen met de zogenaamde 'mama's club', een informeel netwerk waar moeders zich individueel voor aan kunnen melden om in een huiselijke sfeer met andere moeders in contact te komen. Hiertoe worden er activiteiten met en zonder kinderen georganiseerd. Het CJG in Teylingen zou, mogelijk via de ouders in de klankbordgroep, de kansen voor een dergelijk initiatief kunnen verkennen. Uit de interviews bleek overigens dat ook vaders interesse hebben in een dergelijke vorm van uitwisseling, het verdient dus aanbeveling om zich niet uitsluitend op moeders te richten.

8.3 Jongeren

Voor jongeren is het een eigen benadering belangrijk. Een jongerenwebsite en een jongeren-CJG, waar ze geen ouders met kinderen tegen komen en waar een serieuze, maar wel huiselijke jongerensfeer is. Informatie en advies krijgen ze bij voorkeur via internet; voor jongeren de meest laagdrempelige vorm van opgroei-ondersteuning. Voor overige opgroei-ondersteuning en -hulp is met name anonimiteit, sfeer en de juiste attitude van de medewerker belangrijk.

Een goed functionerend CJG voor jongeren kan de juiste ingang zijn voor hulpverlening in preventie activiteiten op het gebied van psychosociale problemen, jeugdcriminaliteit en alcohol en drugs voorlichting.

Bijlage 1: Organisaties die hebben meegewerkt

De volgende organisaties hebben meegewerkt bij het benaderen van ouders en jongeren.

Gemeente Teylingen
Jongerenwerk @hok, Voorhout

Basisschool De Kinderburg, Sassenheim
Basisschool De Rank, Sassenheim
Basisschool De Springplank, Sassenheim
Basisschool De Alleman, Warmond

Zwemvereniging De Columbiaan, Sassenheim
Universele Gevechts Kunst (UGK), Sassenheim
Korfbalvereniging TOP, Sassenheim
Zangkoor Caprice, Sassenheim
Voetbalvereniging Foreholte, Voorhout
Voetbalvereniging Ter Leede, Sassenheim

Daarnaast zijn er een aantal organisaties die wel bereid waren om mee te werken, maar waarbij het niet lukte om op korte termijn met jongeren of ouders in gesprek te gaan:

Jongeren centrum Fascinus, Sassenheim
KTS, Teylinger College, Voorhout
Voetbalvereniging Warmunda, Warmond
Rugbyvereniging De Bassets, Voorhout
Kinderopvang B4Kids, Sassenheim
Basisschool De Waaier, Warmond

Bijlage 2: Basisinventarisatie van gegevens

Voor dit onderdeel is gebruik gemaakt van door de gemeente aangeleverde gegevens (jaarverslagen, overzichten en cijfermateriaal). De gegevens zijn afkomstig uit verschillende bronnen (zie het bronnenoverzicht). Verder is het verslag van de bijeenkomst met jongerenwerkers en wijkagenten (d.d. 18 januari 2010) in de analyse betrokken.

In de analyse is alleen gebruik gemaakt van cijfers die herleidbaar zijn naar Teylingen als geheel, dan wel naar de drie kernen van Teylingen: Sassenheim, Voorhout en Warmond. Dit leverde een beperking in het aantal beschikbare gegevens op.

Als kader gelden de *regionale definities* van de frontoffice uit de regionale aanpak Zuid-Holland Noord.

Deze bijlage bestaat uit de volgende onderdelen:

- Bevolkingsamenstelling en bevolkingsontwikkeling;
- Risicofactoren (Teylingen algemeen en eventuele verschillen per kern):
 - Sociaal Economische Status (SES)
 - Jonge kinderen (0-4 jaar)
 - Jongeren (12+)
 - Alle jeugdigen (0-24 jaar)

Bevolkingsamenstelling en bevolkingsontwikkeling

Teylingen is een gemeente met 35.000 inwoners. De inwoners van de gemeente zijn relatief jong. De leeftijdsgroep 0-20 jaar is vergeleken met het gemiddelde van Zuid-Holland en Nederland oververtegenwoordigd (situatie 1 januari 2006¹). De groep 20-25 jaar is juist iets ondervertegenwoordigd.

Leeftijdsopbouw per woonkern jongeren 0 t/m 23 jaar (situatie 1-1-2009)²:

	0-4 jaar	4-12 jaar	12-16 jaar	16-23 jaar	Totaal
Sassenheim	722	1.504	704	1.306	4.236
Voorhout	812	2.098	421	1.309	4.640
Warmond	142	421	242	420	1.225
Totaal	1.676	4.023	1.367	3.035	10.101

In Teylingen als geheel is de leeftijdsgroep 4-12 jaar het grootst, gevolgd door de leeftijdsgroep 16-23 jaar. Maar er zijn accentverschillen per kern. In Voorhout bevinden zich relatief de meeste jonge kinderen (0-12 jaar), in Sassenheim is de verdeling tussen jonge kinderen en de oudere jeugd (12-23 jaar) ongeveer gelijk en in Warmond is de oudere jeugd licht oververtegenwoordigd.

In totaal zijn er 5.879 gezinnen in Teylingen, hiervan zijn er 1.596 eenoudergezinnen. In Voorhout wonen de meeste gezinnen (2.082). In Sassenheim wonen de meeste eenoudergezinnen (691), ook in Voorhout wonen veel eenoudergezinnen (680).

De meeste huishoudens met kinderen bevinden zich in Voorhout. In Warmond bevinden zich de minste huishoudens met kinderen.

Voor geheel Teylingen ligt het aantal huishoudens met kinderen ruim boven het landelijk gemiddelde (CBS, 2008). In Warmond bevinden zich relatief de meeste eenoudergezinnen.

¹ Gemeente Op Maat 2006 (CBS, 2008)

² Uit: Visiedocument Centrum voor Jeugd en Gezin, gemeente Teylingen (november 2009)

Teylingen is een groeigemeente. De verwachte bevolkingsgroei ligt met 10% ruim boven het landelijk gemiddelde van 4% (CBS, 2008).

Volgens de definitie van het CBS is iemand allochtoon wanneer hijzelf of tenminste één van zijn ouders in het buitenland is geboren. Hierbij maakt het CBS ook onderscheid tussen twee categorieën allochtonen: westers en niet-westers. Tot de categorie 'niet-westers' behoren allochtonen uit Turkije, Afrika, Latijns-Amerika en Azië, met uitzondering van Indonesië en Japan.

Het percentage allochtonen ligt in Teylingen met 11,5% ruim onder het landelijk gemiddelde van 19,3%. Het CBS maakt in statistieken onderscheid tussen twee categorieën allochtonen: westers en niet-westers. Opvallend is dat zich in Teylingen relatief meer westerse allochtonen bevinden (7,5%) dan niet-westerse allochtonen (4,1%), terwijl dit landelijk gezien andersom is. Verder valt op dat er een relatief grote groep 'overige niet-westerse allochtonen'³ is.

De verdeling van allochtonen over de kernen is alleen bekend voor de groep niet-westerse allochtonen afkomstig uit Marokko, Turkije, Suriname, Nederlandse Antillen en Aruba. De meeste huishoudens met kinderen uit deze groep bevinden zich in Sassenheim. Het gaat hier om 3% van het totale aantal huishoudens met kinderen. In Voorhout kan 1% van de huishoudens met kinderen tot deze groep allochtonen worden gerekend.

De verdeling van de westerse allochtonen en de overige niet-westerse allochtonen over de kernen is niet af te leiden uit de cijfers.

De deelnemers aan de bijeenkomst⁴ geven aan dat deze groep zich vooral bevindt in Voorhout.

Risicofactoren

Sociaal Economische Status

De Sociaal Economische Status (SES) is van belang bij het inventariseren van risicofactoren omdat deze samenhangt met problemen bij het opvoeden en opgroeien. Omdat SES-gegevens niet bij gemeente Teylingen beschikbaar waren, is hieronder wordt een schets gegeven van de SES op basis van gegevens over het opleidingsniveau van ouders en het gebruik van uitkeringen.

Opleidingsniveau

De cijfers van Valent JGZ 0-4 jaar⁵ geven enig inzicht in het opleidingsniveau van de ouders die zich met hun baby of peuter bij Valent melden.

Het beeld ziet er voor Teylingen, vergeleken met het gemiddelde voor de regio (zie voetnoot 5), als volgt uit:

Opleidingsniveau	Vader	Moeder
	Teylingen (regio totaal)	Teylingen (regio totaal)
LO	1,9% (1,9%)	1,6% (1,5%)
Mavo/LBO	12,2% (18,1%)	10,2% (16,3%)
Havo/VWO/MBO	42% (38,4%)	43,1% (41,1%)
HBO/WO	43,9% (41,6%)	45,1% (41,0%)

Uit deze cijfers valt te concluderen dat in Teylingen het opleidingsniveau, vergeleken met de regio, vrij hoog ligt. Ongeveer 87% van de ouders is goed tot zeer goed opgeleid (vanaf HAVO/VWO/MBO).

³ Niet afkomstig uit Marokko, Ned. Antillen, Aruba, Suriname of Turkije

⁴ Interview met wijkagenten en jongerenwerkers, 18 januari 2010

⁵ Resultaten registratie Valent (heel 2008); regio bestaat uit Hillegom, Katwijk, Lisse, Noordwijk, Noordwijkerhout, Oegstgeest, Teylingen, Voorschoten en Wassenaar

Het percentage zeer laag opgeleiden (LO) is ongeveer gelijk aan het gemiddelde voor de regio (een kleine 2%). Opvallend is dat de moeders gemiddeld genomen iets hoger zijn opgeleid dan de vaders. Dit geldt zowel voor Teylingen als voor de regio.

Uit de cijfers van Valent blijken geen grote verschillen tussen de kernen. Het percentage hoger opgeleiden ligt in Voorhout iets lager dan in de beide andere kernen. Dit verschil geldt in hogere mate voor de vaders dan voor de moeders. De verschillen zijn echter niet dermate substantieel, dat er conclusies uit te trekken zijn.

Uit het Gezondheidsrapport Jongeren van de GGD komen de volgende cijfers naar voren, hierbij gaat het om ouders van jongeren tussen de 12 en 18 jaar:

Kern	% vader (zeer) laag opgeleid	% vader gemiddeld opgeleid	% vader hoog opgeleid	% moeder (zeer) laag opgeleid	% moeder gemiddeld opgeleid	% moeder opgeleid
Sassenheim	30	36	34	28	43	29
Voorhout	28	35	37	36	36	28
Warmond	26	33	41	20	38	42
Teylingen	28	35	37	31	39	31

Volgens de GGD valt hierbij vooral het percentage (zeer) laag en hoog opgeleide moeders in de kern Warmond, hierbij is sprake van een significant verschil met de overige kernen.

De professionals uit de klankbordbijeenkomst (zie voetnoot 4) zijn van mening dat mensen met een lager opleidingsniveau vooral in Sassenheim te vinden zijn, dit is dus in tegenspraak met de gegevens van Valent waaruit bleek dat het percentage hoger opgeleiden in Voorhout juist lager is.

Volgens de cijfers van de GGD is het percentage (zeer) laag opgeleide vaders in Sassenheim wel het hoogst (30%), in Voorhout is het percentage (zeer) laag opgeleide moeders het grootst.

De zorg van professionals is dat mensen met een lager opleidingsniveau gemakkelijk in een negatieve spiraal kunnen komen doordat een laag opleidingsniveau ook vaak samen gaat met een lager inkomen.

Gebruik van uitkeringen

In Teylingen zijn vergeleken met de landelijke situatie weinig mensen afhankelijk van een bijstandsuitkering (11 per 1.000 inwoners tegen 46 per 1.000 inwoners landelijk).

Ook andere uitkeringen (zoals arbeidsongeschiktheid, WW, Wajong) komen in Teylingen minder vaak voor. Het aantal uitkeringen is niet gelijk verdeeld over de kernen. ABW- en WWB-uitkeringen komen het meeste voor in Warmond, gevolgd door Sassenheim (CBS, 2008).

In Teylingen is het percentage kinderen dat in armoede leeft laag (0-2%).

Geestelijke gezondheid

Het aantal kinderen en jongeren in het noorden en midden van Zuid-Holland dat psychiatrische klachten heeft en hiervoor wordt aangemeld bij de GGZ groeit. Gegevens hierover op het niveau van de gemeente Teylingen zijn niet bekend. Eind 2006 waren er 2.575 kinderen en jongeren in behandeling bij Rivierduinen GGZ Kinderen en Jeugd, eind 2008 waren dit er 4.430. In 2008 zijn er 1.749 kinderen aangemeld bij GGZ Kinderen en Jeugd, de meest voorkomende diagnoses in 2008 waren: Aandachtstekortstoornis/ADHD (985 diagnoses), relatieproblemen (280 diagnoses), autistische stoornis (184 diagnoses), aanpassingsstoornis (181 diagnoses), trauma (160 diagnoses) en stemmingsstoornis (137 diagnoses).

Overige signalen

Het algemeen maatschappelijk werk (Valent) constateert in het tafelgesprek met professionals dat het aantal multi-probleemgezinnen in haar werkgebied toeneemt. In deze gezinnen is vaak sprake van een lage opleiding en een laag inkomen. Er zijn echter geen cijfers beschikbaar om dit te staven.

Bij het Meldpunt Zorg en Overlast zijn in 2008 23 gezinnen aangemeld. Hiervan kwamen er 14 uit Sassenheim, 5 uit Voorhout en 4 uit Warmond. Er was bij de aangemelde gezinnen vooral sprake van financiële en psychiatrische problematiek.⁶

Conclusie

De inwoners van Teylingen zijn relatief jong, de leeftijdsgroep van 0- tot 20-jarigen is het grootst. Met een verwachte bevolkingsgroei van 10% zal ook in de toekomst de jeugd een aanzienlijk deel van de bevolking uitmaken. Het is daarom aan te bevelen om breed te investeren in opvoed- en opgroei-ondersteuning. Op dit moment wonen in Voorhout relatief veel jonge kinderen, in Sassenheim zijn de verschillende leeftijdsgroepen van jeugdigen redelijk gelijk verdeeld en in Warmond bevindt zich een wat grotere concentratie oudere jeugd. In de toekomst is het dus vooral belangrijk om voldoende ondersteuningsaanbod in de kernen Voorhout en Sassenheim te realiseren, al zal deze ook toegankelijk moeten zijn voor ouders en jongeren uit Warmond.

Er bevinden zich relatief gezien niet veel allochtonen in Teylingen. Hierbij valt op dat de groep westerse allochtonen groter is dan de groep niet-westerse allochtonen. De groepen westerse en niet-westerse allochtonen zijn nog weinig in beeld, een gericht aanbod om ook deze groepen met het CJG te bereiken is een aandachtspunt.

Het gaat in Teylingen met het grootste deel van de jeugd goed. Uit de cijfers blijken geen grote, in het oog springende problemen. Dat wil niet zeggen dat er geen risicofactoren zijn die een belemmering kunnen vormen voor het gezond en evenwichtig opgroeien van kinderen en jongeren.

Hieronder staan de belangrijkste risicofactoren genoemd, zoals ze uit de cijfers naar voren komen. Eerst worden ze benoemd voor Teylingen algemeen en vervolgens worden er per kern nog enkele opvallende punten uitgehaald.

Een opmerking vooraf: sommige cijfers zijn al wat ouder (2006, 2007). Het zou dus kunnen zijn dat inmiddels de situatie gewijzigd is. Onderstaande punten zijn signalen waar verder naar gekeken kan worden.

Teylingen algemeen

- Teylingen heeft een (voor de regio) gemiddelde groep ouders met een zeer laag opleidingsniveau. Dit is een kwetsbare groep, die meer dan gemiddeld het risico loopt om in een negatieve spiraal terecht te komen. Veel multi-probleemgezinnen behoren tot deze groep (lage opleiding, gecombineerd met een laag inkomen);
- Volgens de cijfers van Valent JGZ 0-4 jaar spelen drie risicofactoren in Teylingen meer dan gemiddeld voor de regio:
 - psychische problemen ouders;
 - chronische ziekten ouders;
 - scheiding ouders.
- Teylingen kent een relatief hoge instroom in het preventieprogramma Stevig Ouderschap (aanvullende huisbezoeken vanuit de JGZ 0-4 in gezinnen met een verhoogd risico op opvoedingsproblematiek);
- Jongeren die ambulante hulpverlening hebben gehad, hebben vooral vaak te kampen met psychosociale problemen;
- In Teylingen komt ondergewicht iets vaker voor dan gemiddeld in de regio.

⁶ Bron: Visiedocument Centrum voor Jeugd en Gezin, gemeente Teylingen (november 2009)

- De cijfers betreffende roken, cannabis, harddrugs en alcohol zijn gemiddeld vergeleken met de regio, maar toch zorgelijk.
- Het aantal meldingen van kindermishandeling ligt in Teylingen boven het landelijke gemiddelde. Dit wil overigens niet zeggen dat er in Teylingen ook daadwerkelijk meer kinderen mishandeld worden. Het kan ook zijn dat er meer/sneller gemeld wordt dan gemiddeld in Nederland.
- De indicatoren 'jeugdcriminaliteit' en 'jeugdzorg' scores relatief hoog vergeleken bij andere problemen in de gemeente Teylingen, toch gaat het hierbij nog steeds om gemiddelde scores
- Gezien de sterke toename van het aantal hulpvragen bij het Opvoedadviespunt, is er bij ouders een groeiende behoefte aan opvoedingsondersteuning. Dit sluit aan bij de landelijke trend.

Hieronder worden nog enkele bijzonderheden per kern weergegeven:

Sassenheim

- Heeft de grootste groep huishoudens met kinderen met een niet-westerse achtergrond (Marokkaans, Turks, Surinaams, Antilliaans, Arubaans).
- Er worden door wijkagenten en jongerenwerkers hier meer risicofactoren gesignaleerd, zoals een laag opleidingsniveau en een lager inkomen, dit is echter niet in samenspraak met cijfers van Valent JGZ 0-4 jaar en het Gezondheidsrapport Jongeren 2008.
- Veruit het grootste gedeelte van de bij het Meldpunt Zorg en Overlast gemelde gezinnen komt hier vandaan.
- Het aantal bemoeizorgcontacten ligt hier boven het regionale gemiddelde (en opvallend hoger dan in de andere kernen van Teylingen).
- De risicofactoren 'psychische problemen ouders' en 'scheiding ouders' scores hier relatief hoog.

Voorhout

- Heeft de meeste huishoudens met kinderen.
- Veel jonge kinderen (0-4 jaar).
- De waarneming is dat de groep westerse en overige niet-westerse allochtonen zich in meerderheid hier bevindt.
- De risicofactor 'chronische ziekten ouders' komt hier relatief vaak voor.

Warmond

- Heeft het kleinste aantal huishoudens met kinderen.
- Hier bevinden zich (binnen Teylingen) relatief de meeste uitkeringsgerechtigden.
- De risicofactoren 'psychische problemen ouders' en 'scheiding ouders' komen hier relatief vaak voor.

Opmerking: aangezien het in Warmond vaak om kleine aantallen gaat, kunnen kleine verschillen in absolute aantallen al grote gevolgen hebben voor het percentage. Voorzichtigheid is dus geboden bij het trekken van conclusies.

Op basis van bovenstaande opsomming lijkt Sassenheim de kern te zijn met de meeste risicofactoren en daarmee ook de kern met de grootste (potentiële) problematiek. Maar omdat er vaak sprake is van kleine verschillen tussen de kernen en een grote bevolkingsgroei in Voorhout is het te verwachten dat hier in de toekomst verschuivingen in op kunnen treden. Het is daarom aan te raden om te streven naar een dekkend aanbod voor alle kernen.

Er zijn weinig gegevens bekend over 4- tot 12-jarigen terwijl dit in omvang een grote groep is en een belangrijke doelgroep voor het CJG is. Deze kinderen lijken tussen de zorg vanuit het consultatiebureau (JGZ 0-4 jaar) en het Jongerenrapport van de GGD (12-18 jaar) in te vallen. Het CJG kan een belangrijke

rol vervullen in het signaleren van en ondersteunen bij opvoed- en opgroeioproblemen bij deze leeftijdsgroep.

Gezien het relatief vaak voorkomen van overgewicht en het hoge alcohol- en drugsgebruik onder jongeren is het aan te raden om te investeren in gezondheidsvoorlichting aan ouders en jongeren. Het CJG kan hierin een belangrijke rol vervullen.

Er is al een breed aanbod aan opvoed- en opgroei-ondersteuning voor ouders en jongeren. De uitdaging lijkt vooral te zijn om dit aanbod nog beter te bundelen en via het CJG meer bekendheid aan deze vormen van ondersteuning te geven.

Risico- en beschermende factoren

Op basis van verschillende rapporten wordt hier een overzicht gegeven van risico- en beschermende factoren bij de opgroeiende jeugd in de gemeente Teylingen. Waar mogelijk is er gespecificeerd naar gegevens op kernniveau, hiervoor waren echter niet altijd voldoende gegevens beschikbaar.

Kinderen in Tel

In het onderzoek Kinderen in Tel door het Verwey-Jonker Instituut worden per provincie en gemeente verschillende indicatoren voor problemen bij kinderen en jongeren van nul tot en met zeventien jaar op een rijtje gezet. Hierdoor ontstaat een 'ranglijst' van gemeenten op basis van de mate waarin bepaalde problematiek voorkomt. De gemeente Teylingen staat hierbij met 'ranking' 329 laag op de ranglijst van de in totaal 443 gemeenten, dit betekent dat er in Teylingen relatief weinig problemen zijn. Indicatoren waar Teylingen gezien het weinig voorkomen van problemen relatief hoog mee scoort zijn:

'jeugdcriminaliteit':	3,09% van de jongeren tussen de 12 en 21 jaar is met een delict voor de rechter verschenen (dit is echter nog wel een gemiddelde score);
'jeugdzorg':	2,12% van de 0- tot 17-jarigen heeft een indicatie tot hulp ontvangen van Bureau Jeugdzorg (ook dit is nog een gemiddelde score);
'melding kindermishandeling':	het percentage gemelde mishandelde 0- t/m 17-jarigen is 0,93% (dit is wel een bovengemiddelde score);
'speelruimte':	het aantal 0- t/m 17-jarigen per hectare speelruimte is met 66 relatief hoog.

Opvoedadviespunt

Uit cijfers van het Opvoedadviespunt⁷ blijkt dat ouders in 2008 de meeste vragen hadden over:

1. opvallend gedrag (30%)
2. aanpak opvoeding / ouderschap (25%)
3. de emotionele ontwikkeling (20%).

In Teylingen hadden de meeste vragen betrekking op kinderen van 4-8 jaar (44%), gevolgd door 0-4 jaar (29%), 8-12 jaar (21%) en 12-18 jaar (6%).

Opvallend hierbij is dat er in Warmond relatief veel vaker dan in de andere kernen vragen werden gesteld met betrekking tot de leeftijdsgroep 8-12 jaar (40%). Opgemerkt hierbij dient wel te worden dat het in absolute zin om kleine aantallen gaat, waardoor er voorzichtig omgegaan moet worden met het trekken van conclusies.

Van de hulpvragende ouders had 85% een Nederlandse achtergrond. Van 9% lag de culturele achtergrond buiten Europa (hiervan kwam 5% uit Irak en Afghanistan).

Het Opvoedadviespunt heeft in 2008 te maken gehad met een sterke toename van het aantal hulpvragen vergeleken met 2007. Dit sluit aan bij de landelijke trend.

⁷ Jaarverslag 2008 Opvoedbureau Duin- en Bollenstreek (opmerking: het Opvoedbureau heet tegenwoordig Opvoedadviespunt)

Gegevens Valent JGZ 0-4 jaar

Volgens de cijfers van Valent JGZ 0-4⁸ is de top 5 van risicofactoren voor het kind (percentages gehele werkgebied Valent JGZ 0-4):

1. allochtoon (17,1%)
2. chronische ziekten ouders (12,1%)
3. psychische problemen ouders (5%)
4. taalbarrière (3,9%)
5. scheiding ouders (3%)

Opvallend is dat in Teylingen de risicofactor 'psychische problemen ouders' bovengemiddeld scoort. Dit geldt het sterkst voor Sassenheim (8,4%) en in iets mindere mate voor Warmond (7,1%). In Voorhout scoort deze factor gemiddeld.

Ook de risicofactoren 'chronische ziekten ouders' en 'scheiding ouders' komen relatief vaker voor in Teylingen. Bij 'chronische ziekten ouders' gaat het vooral om Voorhout, terwijl het bij 'scheiding ouders' vooral gaat om Sassenheim en Warmond.

Hierbij moet wel opgemerkt worden dat de absolute getallen met name voor Warmond klein zijn. Een kleine verandering in aantallen kan dan grote gevolgen hebben voor het percentage.

De meest voorkomende ontwikkelingsproblemen bij jonge kinderen in Teylingen zijn volgens de gegevens van Valent:

- grove motoriek;
- communicatie / spraaktaalontwikkeling.

Overigens heeft 92% van de kinderen geen ontwikkelingsproblemen.

De meest voorkomende problemen van het kind zijn volgens Valent:

1. slapen
2. eten / voeding
3. driftkoppigheid
4. druk gedrag
5. aandacht vragen / huilen

Opvallend in de cijfers van Valent is het relatief hoge aantal bemoeizorgcontacten in Sassenheim. Dit ligt duidelijk boven het gemiddelde van de regio.

De instroom in Stevig Ouderschap⁹ bedroeg in 2008 in Teylingen 6% van het totale aantal geboortes in dat jaar. Dit is binnen de regio¹⁰ het hoogste percentage (overige gemeenten 2-4%). Kennelijk zijn er in Teylingen relatief veel jonge ouders die wel een extra steuntje in de rug kunnen gebruiken.

Gezondheidsrapport Jongeren 2008

Voor een uitgebreide analyse van het voorkomen van risicofactoren en problemen bij jongeren verwijzen wij naar het Gezondheidsrapport jongeren 2008 Gemeente Teylingen dat de GGD Hollands Midden in opdracht van de gemeente Teylingen heeft gemaakt.

Hieronder worden de belangrijkste gegevens samengevat voor zoverre deze relevant zijn voor de interpretatie van de uitkomsten van de interviews.

⁸ Resultaten registratie Valent (heel 2008)

⁹ Rapportage Stevig Ouderschap 2008

¹⁰ De regio bestaat uit Voorschoten, gemeente Katwijk, Lisse, Oegstgeest, gemeente Teylingen, Noordwijk, Noordwijkerhout/Zijk, Hillegom

Van de jongeren die de vragenlijsten hebben ingevuld waren de volgende gegevens significant afwijkend van het gemiddelde voor Zuid-Holland Noord:

- autochtone achtergrond (85% versus 82% ZHN);
- volgt VMBO-opleiding (32% versus 25% ZHN);
- volgt MBO-opleiding (9% versus 14% ZHN);
- opleiding vader (zeer) laag (28% versus 33% ZHN);
- opleiding moeder middel (39% versus 33% ZHN).

In de categorie beweging, voeding en (over)gewicht valt op dat in Teylingen ondergewicht relatief vaak voorkomt (15% van de ondervraagde jongeren).

Iets meer jongeren dan gemiddeld in Zuid-Holland Noord geven aan te sporten, maar dit verschil is niet significant (82% versus 79%). Slechts een vijfde van de jongeren voldoet aan de norm gezond bewegen (dit geldt zowel voor Teylingen als voor het regionale gemiddelde).

Op het gebied van roken, cannabis, harddrugs en alcohol zijn de cijfers voor Teylingen niet significant afwijkend van de gemiddelde cijfers voor regio Zuid-Holland Noord. Dit betekent dus dat problemen op deze gebieden in Teylingen even vaak voorkomen als in de rest van de regio.

Enkele cijfers voor Teylingen:

- 11% rookt dagelijks;
- 22% heeft ooit cannabis gebruikt;
- 11% heeft de afgelopen maand cannabis gebruikt;
- 3,4% heeft ooit harddrugs gebruikt (harddrugs=XTC, speed, cocaïne, heroïne, paddo's);
- 1,5% heeft afgelopen maand harddrugs gebruikt;
- 49% heeft afgelopen maand gedronken (waaronder 20% van de 12- tot 14-jarigen);
- 37% heeft de afgelopen maand bij één gelegenheid 5 of meer glazen gedronken (binge drinken) (waaronder 13% van de 12- tot 14-jarigen).

Uit de cijfers van het Jongeren Preventie Project (JPP) over 2008 blijkt dat 21 jongeren in de leeftijd van 12-24 jaar ambulante hulpverlening van het JPP hebben ontvangen. Dit waren 11 meisjes en 10 jongens. De grootste verwijzers waren het onderwijs (6) en de politie (5). De aard van de problemen van de jongeren viel onder te brengen in één van de volgende categorieën:

- psychosociale problemen¹¹ (11);
- problemen binnen het gezin (4);
- problemen in relatie tot school (3);
- problemen in relatie tot werk (2);
- problemen met verslaving (1).

(bron: Visiedocument Centrum voor Jeugd en Gezin, gemeente Teylingen)

Zoals uit bovenstaande cijfers blijkt, vormden de psychosociale problemen veruit de grootste categorie. Dit type problemen vormt dus een belangrijke risicofactor voor jongeren.

Schooluitval

Het regionaal Bureau Leerplicht Holland Rijnland¹² meldt dat in het schooljaar 2008-2009 meer verzuimmeldingen binnenkwamen dan in het jaar ervoor. Als verklaring wordt gegeven de toename van het aantal kwalificatieplichtigen.

¹¹ Het betreft hier problemen op de volgende gebieden: (faal)angst, stress, assertiviteit, agressie en zelfbeeld

¹² Jaarverslag 2008-2009 RBL Holland Rijnland

Uit de cijfers blijkt dat problemen met verzuim in Teylingen relatief klein zijn. Het aantal jeugdigen met een in behandeling genomen verzuimmelding in relatie tot het totaal aantal jeugdigen bedraagt voor Teylingen 2,07%. Alleen in Zoeterwoude ligt dit percentage met 2,05% nog een fractie lager; de rest van de regio scoort hoger.

De meeste meldingen betreffen leerlingen van 15, 16 en 17 jaar. In de meerderheid van de gevallen betreft het signaalverzuim (verzuim waarbij er een vermoeden is van onderliggende problematiek). In het schooljaar 2007-2008 stonden er 296 jongeren uit Teylingen geregistreerd als vroegtijdig schoolverlaters. Het aantal jongeren dat ook weer is uitgeschreven bedroeg 100.

Op de vraag welke groepen jongeren nu nog onvoldoende in beeld zijn gaven de wijkagenten en jongerenwerkers in Teylingen (zie voetnoot 4, blz. 52) aan nog weinig zicht te hebben op:

- De Arabische dan wel Turkse minderheid. Deze groep krijgt nu eigenlijk geen aandacht, maar ervaart wel problemen rond thema's als generatieverschillen, taalbarrières en gezagsverhoudingen. De 18- tot 24-jarigen uit deze groep mengen moeilijk met andere leeftijdgenoten uit andere etnische groepen. Belangrijk is om ingangen te vinden (zoals via broers of grootouders) en vertrouwen te winnen.
- De Poolse en overige buitenlandse gezinnen. Deze gezinnen wonen veelal in Voorhout. Eigenlijk is er weinig zicht op de 12- tot 20-jarigen uit deze groep. In het oog krijgen is van belang; in sommige andere gemeenten veroorzaakt deze groep overlast.
- Meiden. Er is vanuit het jongerenwerk en de politie nog weinig zicht op deze groep.

Aanbod opvoedingsondersteuning

In het Regionaal basisaanbod opvoed- en opgroeiondersteuning in Zuid-Holland Noord wordt een overzicht gegeven van het aanbod van opvoedingsondersteuning in Zuid-Holland Noord. Het streven hierbij is te komen tot het zogenaamde basisaanbod waarvan gemeenten willen dat ouders en jongeren op een vergelijkbare dienstverlening moeten kunnen rekenen als zij vragen hebben rond opvoeden en opgroeien. Er wordt hierbij uitgegaan van een continuüm van opvoedondersteuning.

Deze begint met informele steun aan ouders die informatie en advies zoeken in hun omgeving. De tweede stap in het continuüm is bevestiging (doe ik het wel 'goed?'), anticiperende voorlichting en informatie en advies. Deze steun wordt dicht bij huis en vooral gemakkelijk toegankelijk aangeboden, daarbij hoort ook informatie en advies via internet. De derde stap in het continuüm is lichte hulp (universele preventie). De vierde en laatste stap in het continuüm is doelgroepgerichte opvoedhulp (selectieve preventie) op gemeentelijk niveau.

Hieronder is een overzicht van het aanbod in de gemeente Teylingen op dit continuüm, hierbij is de informele steun buiten beschouwing gelaten. Ook hier gaat het om een opsomming om de uitkomsten van de interviews te kunnen interpreteren. Voor een volledig overzicht verwijzen wij naar het rapport Regionaal basisaanbod opvoed- en opgroeiondersteuning in Zuid-Holland Noord.

Ouders: Informatie en advies

- Groeigidsen, Borstvoeding, 0-4, 4-14, Pubers
- Evt. ook Kinderwens, Zwanger en Kraam
- Telefonische consultatie tijdens werkdagen (klantenservice)
- Basistaak voorlichting, advies en instructie (opvoedingsondersteuning) JGZ (PVO, PGO), o.a. veiligheidskaarten
- Roken - niet waar de kleine bij is, mondgezondheid, lichte opvoedvragen
- Themabijeenkomst voor aanstaande ouders. Wordt aangeboden aan deelnemers van cursus prenatale gym
- Babygroepen (eerste kind, afgeleide van de oudercursus Hoera de Baby is er)
- Themabijeenkomsten Peuters (afgeleide van Peuters Lief maar lastig of Peuters in zicht)
- Themabijeenkomst Gezonde (Op)voeding (onderdeel bijeenkomst Peuters)

Ouders: Universele opvoedhulp

- Adviesgesprekken met opvoeders 3 á 4 contactmomenten
- Opvoedbureau/spreekuur
- Oudercursus Peuter in zicht (wel aangeboden, onvoldoende inschrijvingen)
- Oudercursus Opvoeden & Zo
- Oudercursus Beter omgaan met pubers

Ouders: Doelgroepgerichte opvoedhulp

- Stevig Ouderschap (6 huisbezoeken)
- Oudercursus Drukke kinderen
- Bemoeizorg
- Basiszorg Kwetsbare Kinderen

Jongeren: Informatie en advies

- Kindertelefoon en chat aanbod
- Jongereninformatie (digitaal)

Bronnenlijst Basisinventarisatie

GBA-gegevens gemeente Teylingen, januari 2009 (leeftijdsopbouw per woonkern)

GBA-gegevens gemeente Teylingen, januari 2010 (aantal een- en twee-oudergezinnen in de kernen van Teylingen en aantal gezinnen per leeftijdscategorie in de kernen van Teylingen)

Gemeente Op Maat 2006, CBS, 2008

Gezondheidsrapport Jongeren 2008 gemeente Teylingen, GGD, 2009

Jaarverslag 2008, Opvoedbureau Duin- en Bollenstreek, 2009

Jaarverslag 2008-2009 RBL Holland Rijnland

Rapportage Stevig Ouderschap, 2008

Regionaal basisaanbod opvoed- en opgroeiondersteuning in Zuid-Holland Noord, JSO, 2009

Jaarverslag 2008 Riverduinen GGZ Kinderen en Jeugd

Resultaten Registratie, Valent JGZ 0-4 jaar, 2008

Verslag gesprek wijkagenten en jongerenwerkers Teylingen d.d. 18 januari 2010, gemeente Teylingen, 2010

Visiedocument Centrum voor Jeugd en Gezin, gemeente Teylingen, november 2009

Bijlage 3: Gespreksleidraad

Discussie leidraad

Duur: circa 30 minuten

Planning:

Onderdeel 1: opvoed- en opgroei ondersteuning:	7 minuten
Onderdeel 2: het CJG	15 minuten
Afsluiting:	3 minuten

Benodigheden:

- Opname apparaat
- Camera
- Strandballen (aantal naar hoeveelheid participanten)
- (evt. plattegrond Teylingen)

Onderzoekspakket met:

- Gespreksleidraad
- Vragen kaartjes warming-up.
- Gekleurde en gelamineerde prints van 3 items vraag 1
- Gekleurde en gelamineerde prints van items vraag 2
- Post-its 3 kleuren
- Plattegrond Teylingen
- Rode en groene vlaggetjes (prikkerijtjes)
- Foto's locaties en lege kaarten (huidige en optioneel)
- Onderleg kaarten (zeer geschikt, redelijk, ongeschikt)
- Invulformulieren persoonlijke gegevens
- Verwerkingsformulier

ouders Verwachtingen, kansen en wensen

Inleiding

Duur: 5 minuten

De gespreksleider benadert participanten met de vraag om mee te werken aan het onderzoek. Per gesprek/discussie wordt gepoogd 3 tot 7 participanten te werven.

De gespreksleider geeft een korte uitleg over het CJG. Hierin worden de volgende punten toegelicht:

- landelijke plannen;
- doel van dit onderzoek: voorzieningen creëren in Teylingen die aansluiten bij de wensen en behoefte van ouders en jongeren.

1. Opvoed- en opgroeiondersteuning

Duur: 10 minuten. (circa 3 minuten per onderdeel van het CJG)

Dit onderdeel dient beknopt besproken te worden. Voor de gemeente ligt de nadruk op onderdeel 2.

Wat betreft het aanbod opvoed- en opgroeiondersteuning zijn er drie belangrijke onderdelen. In dit onderdeel wordt het huidige aanbod besproken en gekeken waar kansen voor verbetering liggen. De drie onderdelen: informatie en advies, licht pedagogische hulp en toeleiding naar hulp worden achtereenvolgens besproken. Hierbij worden de onderstaande vragen gesteld (zie kopje vragen). De items staan op een gekleurd vel papier. Barrières (oranje) en kansen (geel) worden op gekleurde post-its geschreven en erbij geplakt. Dit dient tevens als aantekening voor de verdere uitwerking.

Items

Informatie en advies

Alle ouders hebben wel eens vragen over opvoeden. Dit kunnen kleine en grote vragen zijn.

Voorbeeld: Op welke leeftijd moet ik beginnen met mijn kind te laten oefenen op een potje te plassen.
Mijn dochter heeft een sterke eigen wil, ze luistert vaak niet naar wat ik zeg. Dan weet ik vaak niet goed wat ik moet doen. Hoe kan ik dit het beste aanpakken.

Voorbeeld huidig aanbod: opvoedbureau, informatiefolders en website, oudertrainingen zoals Opvoeden & Zo

Licht pedagogische hulp

Soms is er meer nodig dan tips en advies, bijvoorbeeld een training, of een aantal gesprekken met een opvoeddeskundige. Dit is één van de taken van het CJG.

Voorbeeld: Mijn zoontje is erg druk. Nadat ik wat tips heb gekregen lukt het me nog niet goed om er mee om te gaan. Ik zou graag wat meer ondersteuning krijgen.

Voorbeeld huidig aanbod: gezinsbegeleiding en pedagogische thuishulp.

De juiste extra hulp

Het kan zijn dat het CJG de extra hulp zelf niet in huis heeft, dan is het goed doorverwijzen de taak van het CJG.

Voorbeeld: Mijn dochter van 14 is van huis weggelopen, omdat we vaak ruzie hadden. De politie heeft haar thuis gebracht. Samen komen we er niet goed uit. Ik wil graag hulp om de problemen op te lossen.

Voorbeeld huidig aanbod: hulp en ondersteuning van Bureau Jeugdzorg en Algemeen Maatschappelijk Werk.

Vragen bij de bovenstaande items

1.a. Barrières (oranje post-its)

Zijn er belemmeringen om van het aanbod dat er nu in Teylingen is gebruik te maken?

Waarom?

Voorbeelden?

1.b. Aanvullend aanbod /kansen (gele post-its)

Zijn er volgens u problemen of vragen waar nu geen goede ondersteuning voor is?

Aan welk aanvullend aanbod heeft u behoefte?

Waarom?

Voorbeelden?

Het CJG

Duur: 15 minuten (circa 3 minuten per onderdeel)

Gemeente Teylingen vindt het belangrijk om van ouders en jongeren te horen wat voor hen belangrijk is voor een CJG in Teylingen. De volgende vragen gaan hierover.

Ideeën en kansen voor Teylingen

Wat maakt het voor jullie dat het CJG vanzelfsprekend is om met vragen over opvoeden toe te gaan?

2.a. Welk aanbod is voor u het meest belangrijk voor het CJG?

U krijgt vier kleuren stickers groen (heel), geel (redelijk), oranje (matig) en rood (niet).

Plak de stickers bij het aanbod.

Soort aanbod (zie prints): Telefonische bereikbaarheid, inlooppunt, Virtueel CJG, computerzuil (waarbij je zelf een afspraak kunt maken).

Vervolgens uitkomsten bespreken.

Waarom?

Voorbeelden?

2.b. Wat maakt het voor jullie dat het CJG vanzelfsprekend is om met vragen over opvoeden toe te gaan?

Bespreek de volgende drie onderdelen.

Waarom?

Voorbeelden?

Ook mogelijk om kernwoorden met post-its op vellen te plakken.

1. Openingstijden: wat zijn goede openingstijden? (duur en tijdstippen)

- Liever ruime openingstijden om binnen te lopen en afspraken te maken, of liever kortere openingstijden waarbij je gelijk de juiste medewerker te spreken krijgt?
- Liever open inloopsprekuren of op afspraak met professional (wat zijn belemmeringen?)

2. Hoe lang wilt u reizen voor de vraag? (is een regionaal inlooppunt ook een optie?)

- Liever dichtbij en korter open, of verder weg en ruimere openingstijden?

3. Wat is belangrijk qua sfeer en uitstraling? (dit nog niet invullen voor de participanten, maar te denken valt aan balie, huiskamer, speelhoekje)

2.c. Geschikte locaties

De locatie waar het CJG komt is erg belangrijk. De uitstraling en bereikbaarheid bepalen of u het een vanzelfsprekende plek vindt om naar toe te gaan. We hebben 14 foto's en een aantal (4) lege kaarten. Op de foto's staan gebouwen waar nu al organisaties te vinden zijn, foto's van gebouwen waar het CJG ook zou kunnen komen en op de lege kaarten zijn locaties die jullie heel geschikt vinden, maar die niet tussen de foto's zitten. Maak drie stapels met in alle drie 6 foto's. Eén stapel met perfecte locatie, één stapel met redelijke locatie en één stapel met ongeschikte locatie.

Licht de keuzes toe:

Waarom?

Voorbeelden?

Is iedereen het hiermee eens?

2.d. Welke kern?

Voorhout, Sassenheim en Warmond? Waar moet volgens u een CJG komen? Of moet er een CJG in meerdere kernen komen? Moeten de voorzieningen, zoals het consultatiebureau, in de andere kernen dan opgeheven worden?

Vlaggetje prik op plattegrond van Teylingen

Participanten prikken rode en groene vlaggetjes op de plattegrond met de drie kernen. Elke participant krijgt 2 rode en 2 groene vlaggetjes. Bij een rood vlaggetje vertellen ze waarom ze een kern niet geschikt vinden voor het CJG en bij een groen vlaggetje vertellen waarom ze de kern wel geschikt vinden. De gespreksleider gaat in gesprek met de groep over de argumenten.

De plattegrond met vlaggetjes wordt na afloop op foto vastgelegd.

2.e. Barrières

Wat zou u tegen kunnen houden om gebruik te maken van het CJG in Teylingen?

Waarom?

Voorbeelden?

(angst voor Bureau Jeugdzorg?)

Afsluiting:

Duur: 3 minuten.

Bedank de participanten en geef hen een strandbal mee. Vraag hen hun gegevens in te vullen op het formulier.

Invulformulier voor persoonlijke gegevens en verzoek voor verdere participatie CJG.

JONGEREN

Inleiding

Duur: 5 minuten

De gespreksleider benaderd participanten met de vraag om mee te werken aan het onderzoek. Per gesprek/ discussie wordt gepoogd 3 tot 7 participanten te werven.

De gespreksleider geeft een korte uitleg over het CJG. Hierin worden de volgende punten toegelicht:

- landelijke plannen;
- doel van dit onderzoek: voorzieningen creëren in Teylingen die aansluiten bij de wensen en behoefte van ouders en jongeren.

1. Opvoed- en opgroei ondersteuning

Duur: 10 minuten.

Wat betreft het aanbod opvoed- en opgroei ondersteuning zijn er drie belangrijke onderdelen. In dit onderdeel wordt het huidige aanbod besproken en gekeken waar kansen voor verbetering liggen. De drie onderdelen: informatie en advies, toeleiding naar hulp en virtueel CJG worden achtereenvolgens besproken. Hierbij worden de onderstaande vragen gesteld (zie kopje vragen). De items staan op een gekleurd vel papier. De vragen gaan over barrières (oranje) en kansen (geel) en deze worden op gekleurde post-its geschreven en erbij geplakt. Dit dient tevens als aantekening voor de verdere uitwerking. Dit onderdeel dient beknopt besproken te worden. Voor de gemeente ligt de nadruk op onderdeel 2.

Items

De vragen worden toegepast op de volgende items (geprint op gekleurd A4):

Informatie en advies

Iedereen heeft wel eens vragen. Soms kleine, soms grote vragen. Bijvoorbeeld over een bijbaan, wat je rechten zijn, verliefd zijn of vrijen, ruzie met je ouders of als het op school even niet zo lekker gaat.

Huidig aanbod:

De juiste extra hulp

Soms is er meer nodig dan tips en advies, bijvoorbeeld een training, of een aantal gesprekken met een jeugd maatschappelijk werker. Dit is één van de taken van het CJG. Het kan zijn dat het CJG de extra hulp zelf niet in huis heeft, dan is het goed doorverwijzen de taak van het CJG.

Huidig aanbod: hulp en ondersteuning van Bureau Jeugdzorg, Algemeen Maatschappelijk Werk.

Virtueel CJG

Voor het CJG komt er een website speciaal voor jongeren. Dit is een regionale website met informatie voor jongeren. Bijvoorbeeld over werk zoeken, veilig vrijen, school (en als het even niet zo goed gaat op school), op jezelf gaan wonen en problemen met je ouders. 80% van deze informatie is algemeen en staat vast. De gemeente mag 20% zelf vullen met informatie gericht op Teylingen. Wat is voor deze 20% informatie voor jou belangrijk?

Vragen bij de bovenstaande items:

1.a. Barrières (oranje post-its)

Staat iets je in de weg om gebruik te maken van dit aanbod?

Waarom?

Voorbeelden?

1.b. Aanvullend aanbod /kansen (gele post-its)

Zijn er volgens jullie problemen of vragen waarvoor nu geen goede hulp of ondersteuning is?

Wat is er volgens jullie nog extra nodig?

Waarom?

Voorbeelden?

Het CJG

Duur: 15 minuten

(circa 3 minuten per onderdeel)

Gemeente Teylingen vindt het belangrijk om van ouders en jongeren te horen wat voor hen belangrijk is voor een CJG in Teylingen. De volgende vragen gaan hierover.

Ideeën en kansen voor Teylingen

Wat maakt het voor jullie dat het CJG vanzelfsprekend is om met vragen naar toe te gaan?

2.a. Welk aanbod is voor jou het meest belangrijk voor het CJG?

je krijgt vier kleuren stickers groen (heel), geel (redelijk), oranje (matig) en rood (niet).

Plak de stickers bij het aanbod.

Soort aanbod (zie prints): Telefonische bereikbaarheid, inlooppunt, Virtueel CJG, computerzuil (waarbij je zelf een afspraak kunt maken).

Vervolgens uitkomsten bespreken.

Waarom?

Voorbeelden?

2.b. Wat maakt het voor jullie dat het CJG vanzelfsprekend is om met vragen naar toe te gaan?

Bespreek de volgende vier onderdelen.

Waarom?

Voorbeelden?

Ook mogelijk om kernwoorden met post-its op vellen te plakken.

1. Is het voor jullie belangrijk om een andere plek te hebben dan waar ouders naar toe gaan?
2. Hoe lang wil je reizen voor je vraag? (regionaal inlooppunt)
 - Liever dichtbij en korter open, of verder weg en ruimere openingstijden?
3. Openingstijden: wat zijn goede openingstijden? (duur en tijdstippen)
 - Liever ruime openingstijden om binnen te lopen en afspraken te maken, of liever kortere openingstijden waarbij je gelijk de juiste medewerker te spreken krijgt?
 - Liever open inloopsprekuren of op afspraak met professional (wat zijn belemmeringen?)
4. Wat is belangrijk qua sfeer en uitstraling? (balie, huiskamer, speelhoekje)

2.c. Geschikte locaties

De locatie waar het CJG komt is erg belangrijk. De uitstraling en bereikbaarheid bepalen of je het een vanzelfsprekende plek vindt om naar toe te gaan. We hebben 14 foto's en een aantal (4) lege kaarten. Op de foto's staan gebouwen waar nu al organisaties te vinden zijn, foto's van gebouwen waar het CJG ook zou kunnen komen en op de lege kaarten zijn locaties die jullie heel geschikt vinden, maar die niet tussen de foto's zitten. Maak drie stapels met in alle drie zes foto's. Eén stapel met perfecte locatie, één stapel met redelijke locatie en één stapel met ongeschikte locatie.

Licht de keuzes toe:

Waarom?

Voorbeelden?

Is iedereen het hiermee eens?

2.d. Welke kern?

Voorhout, Sassenheim en Warmond. In één van deze drie kernen komt het inlooppunt van het CJG. Welke kern is volgens jullie het meest geschikt en welke absoluut niet?

Vlaggetje prik op plattegrond van Teylingen

Participanten prikken rode of groene vlaggetjes op een plattegrond (print Google earth) waar de drie kernen op staan. Elke participant krijgt 2 rode en 2 groene vlag. Bij een rood vlaggetje vertellen ze waarom ze een kern niet geschikt vinden voor het CJG en bij een groen vlaggetje vertellen waarom ze de kern wel geschikt vinden. De gespreksleider gaat in gesprek met de groep over de argumenten.

De plattegrond met vlaggetjes wordt op foto vastgelegd.

2.e. Barrières

Wat zou jullie tegen kunnen houden om gebruik te maken van het CJG in Teylingen?

Waarom?

Voorbeelden?

(angst voor bureau jeugdzorg?)

Afsluiting:

Duur: 3 minuten.

Bedank de participanten en geef hen een strandbal mee. Vraag hen hun gegevens in te vullen op het formulier.

Invulformulier voor persoonlijke gegevens en verzoek voor verdere participatie CJG.

